

REDAKCJA
tel. 662 061 331

ODWIEDŹ NASZ PORTAL

RYPIN-**CRY**.PL

Bieżące informacje
z regionu
pod Twoją ręką

REGION/KRAJ

Trzaskowski
czy Nawrocki?

str. 4 - Aktualności

POD PATRONEM CRY

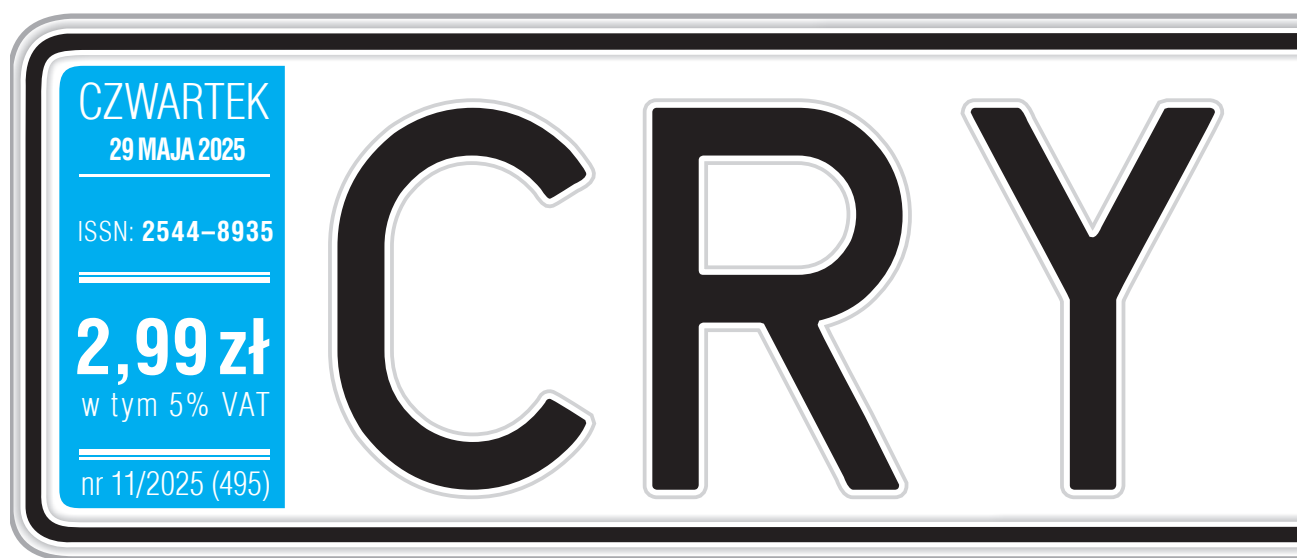
Trzy dni wspólnego
świętowania

str. 6 - Aktualności

GMINA BRZUZE

Kleszczyn – skarb
natury historii
w sercu gminy

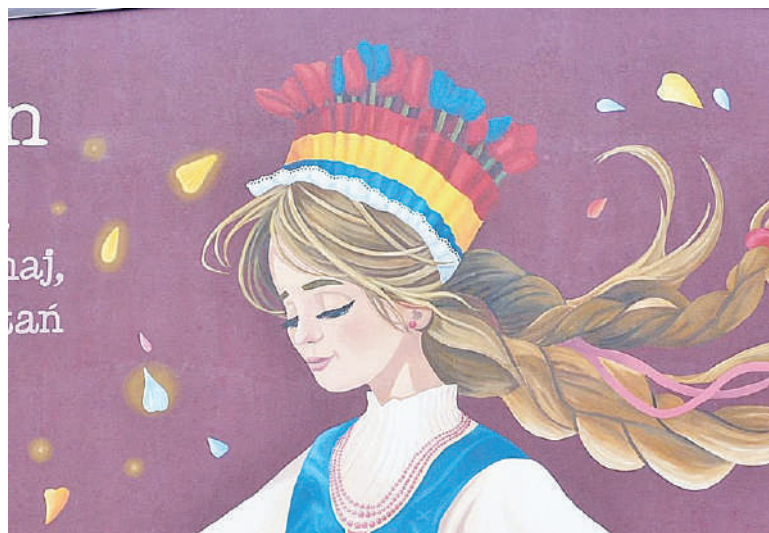
str. 8 - Aktualności

DWUTYGODNIK REGIONU RYPIŃSKIEGO

Na co pójdzie 150 tys. zł?

RYPIN ▶ 15 maja ogłoszono nabór wniosków w ramach Budżetu Obywatelskiego Rypina. Teraz mieszkańcy mogą zdecydować, na co wydać 150 tysięcy złotych

Do 10 czerwca mieszkańcy Rypina mogą zgłaszać swoje pomysły na projekty, które zostaną zrealizowane z miejskich środków w przyszłym roku. To doskonała okazja, aby aktywnie wpływać na rozwój swojego otoczenia.

Budżet obywatelski to narzędzie partycypacji społecznej, dzięki któremu każdy mieszkaniec – niezależnie od wieku – może zgłosić pomysł na poprawę jakości życia w swoim sąsiedztwie. Może to być m.in. zakup leżaków, ławek miejskich, remont chodników, nowe nasadzenia

zieleni czy organizacja wydarzeń kulturalnych.

Najpiękniejszym jak dotąd przykładem inwencji mieszkańców jest mural „Dobrynia”, który powstał z inicjatywy rypińskiego dziennikarza Tomasza Błaszkiwicza. Pomysł zgłoszony w ramach budżetu obywatelskiego na rok 2024 zakładał promocję historii i kultury dobrzyńskiej. Czy mu się udało? Nie ma chyba osoby w mieście, której wirująca wśród kwiatów i krzewów Dobrynia nie skradłaby serca. Mural stał się niekwestionowaną

promocją Rypina.

Jak zgłosić projekt?

Projekty można zgłaszać od 15 maja do 10 czerwca za pośrednictwem platformy internetowej <https://rypin.budzetobywatelski.pl/> lub w formie papierowej – w Urzędzie Miasta Rypin, ul. Warszawska 40, pokój nr 5. Wymagane będzie uzyskanie poparcia co najmniej 10 mieszkańców dla zgłaszanego pomysłu.

– Prosimy o zapoznanie się ze zmienionym regulaminem naboru wniosków – mówi Karolina Rębacz z Urzędu Miasta Rypin. – Wprowadziliśmy kilka istotnych zmian, zwłaszcza w zakresie dostępności projektów, jak również wymaganej ilości mieszkańców popierających pomysł. Liczymy na pomysły mieszkańców, to oni najlepiej znają potrzeby swojego najbliższego otoczenia.

Co dalej?

– Po zakończeniu naboru wszystkie projekty zostaną ocenione pod względem formalnym i merytorycznym przez urzędników. Te, które spełnią kryteria, trafią na listę do głosowania – tłumaczy Karolina Rębacz.

dokończenie na str. 25

Gmina Rypin

Jazdę zakończył w rowie

Młody mieszkaniec powiatu rypińskiego wybrał się w damskim towarzystwie na przejażdżkę, po wypiciu znacznej ilości napojów wysokokowych. Wyprawa okazała się dość kosztowna.

W środę 21 maja w południe rypińscy policjanci otrzymali informację, że w Dębianach w gminie Rypin pijany kierowca wjechał do rowu. Gdy dojechali na miejsce, zauważyli stojącego w rowie opla oraz kobietę i mężczyznę oddalających się w kierunku lasu. – Z uwagi, że te osoby nie reagowały na wołanie, funkcjonariusze podjęli za nimi pościg i po chwili ich zatrzymali – wyjaśnia asp. sztab. Dorota Rupińska, rzeczniczka prasowa Komendy Powiatowej Policji w Rypinie.

Po zatrzymaniu uciekinierów mundurowi ustalili, że kierowcą był 24-letni mieszkaniec naszego powiatu. Nie dość, że miał blisko 3 promile alkoholu w organizmie, to jeszcze nie posiadał uprawnień do kierowania pojazdami. Mężczyzna został więc przewieziony do rypińskiego aresztu.

Następnego dnia, w czwartek 22

maja, po wytrzeźwieniu spotkał się z prokuratorem, od którego usłyszał zarzut kierowania pojazdem w stanie nietrzeźwości. Odpowie również za spowodowanie zagrożenia bezpieczeństwa w ruchu drogowym i jazdę bez uprawnień. Grozi mu do 3 lat więzienia i wysoka kara finansowa.

Spożycie nawet małej ilości alkoholu negatywnie wpływa na umiejętności prowadzenia samochodu powodując obniżenie koncentracji i kłopoty z oceną odległości czy oszacowaniem ryzyka. To przekłada się na trudność w utrzymaniu stabilnego toru jazdy, a często również na brawurę. Jazda pod wpływem alkoholu jest brakiem odpowiedzialności, a każdy nietrzeźwy kierowca na drodze to potencjalny sprawca ludzkiego nieszczęścia.

(jd), fot. KPP

„Rypińskie Wrzosowisko” za nami

RYPIN ➤ W sobotę 24 maja Sala Balowa Centrum Aktywności Społecznej „Katolik” w Rypinie rozbrzmiała dźwiękami radości, pasji i śpiewu podczas II Przeglądu Piosenki Biesiadnej Amatorskich Chórów Senioralnych „Do Re Mi Seniora – Rypińskie Wrzosowisko”

Wydarzenie zostało zorganizowane przez Klub Seniora „Wrzosi”, przy współudziale Rypińskiego Domu Kultury, pod honorowym patronatem burmistrza miasta Rypin. W przeglądzie udział wzięły chóry senioralne

z aż trzech województw: mazowieckiego, warmińsko-mazurskiego i kujawsko-pomorskiego. Ich występy poruszyły serca publiczności, wypełniając salę wzruszeniem, uśmiechami i niezwykłą atmosferą wspólnoty.

Uroczystość swoją obecnością zaszczytili m.in.: poseł na Sejm RP Zbigniew Sosnowski, starosta rypiński Jarosław Sochacki, burmistrz Rypina Paweł Grzybowski, przewodniczący Rady Miasta Rypin Jarosław Nowatkowski, Adrian Łupiński z Centrum Aktywności Społecznej.

Chóry senioralne to nie tylko artystyczna ekspresja – to także forma integracji, aktywizacji społecznej i budowania relacji. Ten wyjątkowy przegląd pokazał, że twórczość nie ma metryki, a wiek dojrzały to często czas największego rozkwitu talentów. – Dziękujemy wszystkim uczestnikom, gościom i organizatorom za stworzenie niepowtarzalnej, pełnej energii atmosfery – podsumowuje UM Rypin.

(ak), fot. UM

Rypin

Ważna rola muzeum

Z okazji Dnia Muzealnika burmistrz Paweł Grzybowski spotkał się z pracownikami oraz dyrektorem Muzeum Ziemi Dobrzyńskiej Andrzejem Szalkowskim.

Podczas spotkania burmistrz złożył muzealnikom gratulacje oraz życzenia satysfakcji z pracy, wytrwałości w realizowaniu swojej misji, a także wielu inspiracji do dalszego działania. Nie zabrakło również podziękowań za codzienne zaangażowanie, pasję oraz trud wkładany w pielę-

gnowanie pamięci o przeszłości i upowszechnianie dziedzictwa regionu.

Muzeum Ziemi Dobrzyńskiej od lat pełni ważną rolę w życiu kulturalnym miasta - m.in. organizuje wystawy, warsztaty, spotkania tematyczne i inicjatywy skierowane zarówno do młód-

szych, jak i starszych odbiorców. Dzień Muzealnika stał się doskonałą okazją, by docenić tę działalność i wyrazić wdzięczność wszystkim, którzy z oddaniem tworzą to wyjątkowe miejsce.

(ak)
fot. UM

Rypin

Święto bibliotekarzy

13 maja br. w Centrum Aktywności Społecznej „Katolik” odbyły się miejsko-powiatowe obchody z okazji Dnia Bibliotekarza i Bibliotek.

W uroczystości udział wzięli bibliotekarze z gminnych bibliotek, bibliotekarze szkolni oraz dyrektor Marek Taczynski i pracownicy Miejsko-Powiatowej Biblioteki Publicznej w Rypinie. Podczas wydarzenia gratulacje, życzenia oraz podziękowania wszystkim bibliotekarzom za ich zaangażowanie i wkład w rozwój czytelnictwa oraz kultury złożyli: burmistrz Rypina Paweł Grzybowski, starosta rypiński Jarosław Sochacki, przewodniczący Rady Miasta Rypin Jarosław Nowatkowski oraz przewodnicząca Komisji Kultury Rady Miasta Rypin Ewa Żywocka.

W uroczystości uczestniczyli również: dyrektor Miejskiego Zespołu Obsługi Oświaty Marta Jazdzińska, wiceprzewodniczący Rady Powiatu Rypińskiego Ziemowit

Zawisza Kłowski oraz przewodnicząca Komisji Kultury, Sportu i Turystyki Rady Powiatu Danuta Tyraj. Obchody wzbogacił film o działalności Miejsko-Powiatowej Biblioteki Publicznej, zrealizowany przez Wawrzyńca Turowskiego oraz występ Roksany Witkowskiej, przygotowany przez Muzyczną Strefę Natalii Woźnickiej.

– Wszystkim bibliotekarzom jeszcze raz serdecznie gratulujemy i dziękujemy za propagowanie czytelnictwa oraz nieoceniony wkład w życie kulturalne naszego regionu. Życzymy, aby Państwa praca była zawsze doceniana – nie tylko słowem, ale także uśmiechem i życzliwością czytelników – podaje UM Rypin.

(ak), fot. UM

Rypin

Doceniają kulturę

Kultura jest jedną z najważniejszych dziedzin naszego życia – wzbogaca wrażliwość, pozwala rozwijać pasję i odkrywać talenty.

Bezcenną rolę w krzewieniu, upowszechnianiu oraz popularyzacji kultury i sztuki odgrywają działacze kultury. To właśnie dzięki ich zaangażowaniu mieszkańcy miasta mogą uczestniczyć w życiu kulturalnym na wielu płaszczyznach. Doskonałą okazją do wyrażenia wdzięczności za ich pracę i poświęcenie jest Dzień Działacza Kultury.

Z tej okazji burmistrz Paweł Grzybowski spotkał się z dyrektorem Pawłem Manelskim oraz

pracownikami Rypińskiego Domu Kultury, aby podziękować za ich zaangażowanie, pasję oraz wkład w tworzenie i upowszechnianie ważnych wartości i tradycji wśród mieszkańców. Burmistrz przekazał również życzenia wielu sukcesów, satysfakcji z wykonywanej pracy, pomyślności w życiu osobistym, nieustających twórczych inspiracji oraz powodzenia w realizacji przyszłych planów.

(ak), fot. UM

Nowa ścieżka pieszo-rowerowa

POWIAT ▶ Samorząd powiatu rypińskiego konsekwentnie rozwija bezpieczną sieć ścieżek pieszo-rowerowych. Wkrótce ruszy budowa nowego odcinka trasy między Kowalkami a Pręczkami. To inwestycja, która poprawi bezpieczeństwo i komfort codziennego przemieszczania się mieszkańców, a jednocześnie wpisuje się w plan rozwoju infrastruktury rowerowej w regionie.

6 maja podpisano umowę na realizację zadania pn. „Budowa ścieżki rowerowej przy drodze powiatowej nr 2214C Rypin-Pręczi na odcinku Kowalki-Pręczi oraz nr 2215C Dylewo-Rogowo w miejscowości Pręczi”.

– To kolejny krok w stronę poprawy bezpieczeństwa i komfortu podróżowania dla mieszkańców naszego powiatu – zarówno kierowców, rowerzystów, jak i pieszych **podkreśla starosta rypiński Jarosław Sochacki** i zapowiada dalsze działania w kierunku modernizacji infrastruktury drogowej.

W ramach inwestycji powstanie m.in. ścieżka rowerowa o nawierzchni bitumicznej, przebudowane zostaną zjazdy i przepusty drogowe oraz zostanie zamontowane oświetlenie drogowe zasilane energią słoneczną i wiatrową.

Łączna wartość przedsię-

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Samorząd Województwa
Kujawsko-Pomorskiego

wzięcia wynosi 2.360.542,33 złotych, z czego 2.006.460,98 zł miliony stanowi dofinansowanie

z „Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Priorytetu 3. Fundusze Europej-

skie na zrównoważony transport miejski Działania 3.3 Rozwój i usprawnienie mobilności miej-

skiej i podmiejskiej OPPT. Celu szczegółowego 2 (VIII.) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej programu Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021-2027”.

Wykonawcą prac zostało Przedsiębiorstwo Robót Drogowych Sp. z o.o. z Lipna, które przy podpisaniu umów reprezentował prezes Andrzej Kurda. W podpisaniu umów udział wzięli starosta rypiński Jarosław Sochacki, wicestarosta Monika Kalinowska, członkowie Zarządu Powiatu w Rypinie: Piotr Makowski i Krzysztof Szalkowski, przewodniczący Rady Powiatu Ziemowit Zawisza Kłosowski, wójt gminy Rogowo Zbigniew Zgórzyński, dyrektor Zarządu Dróg Powiatowych w Rypinie Piotr Pawłowski.

(artykuł sponsorowany)

Powiat

800 tys. zł dla seniorów

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Gmin Dobrzyńskich Region Północ w czwartek 8 maja oceniło i zatwierdziło 8 konkursowych projektów skierowanych do seniorów, które zostaną zrealizowane w tym roku.

O dofinansowanie przedsięwzięć, z których skorzystają starsi mieszkańcy naszego powiatu zadbały samorządy gmin: Brzuze, Skrwilno i Wąpielsk oraz Urząd Miasta Rypina.

Środki zostaną przeznaczone na aktywizację i integrację osób które ukończyli 60. rok życia.

Gmina Brzuze

Samorząd tej gminy jest od lat wyjątkowo skuteczny w pozyskiwaniu dotacji na przedsięwzięcia dla seniorów, którzy chętnie w nich uczestniczą. Nie inaczej jest w tym roku. Gmina otrzyma 99 965 zło-

tych na realizację projektu „Seniorom być – z wigorem żyć” oraz 100 tysięcy zł na „Zdrowie na duchu gdy senior w ruchu”.

– Dzięki uzyskanym środkom, w gminie powstaną przestrzeń spotkań, która stanie się miejscem twórczości, edukacji i budowania więzi międzyludzkich. Zaplanowane zajęcia i warsztaty będą różnicowane i dostosowane do indywidualnych potrzeb uczestników, ich zainteresowań oraz możliwości. W ramach projektów przewidziano m.in.: warsztaty artystyczne, zajęcia edukacyjne, spotkania promu-

jące zdrowy styl życia oraz działania z zakresu tożsamości lokalnej, umożliwiające seniorom dzielenie się wiedzą i doświadczeniem dotyczącym historii, kultury i tradycji regionu – tłumaczy Agnieszka Krauza, koordynatorka obu projektów.

Gmina Skrwilno

Dostała dofinansowanie w wysokości 100 tys. zł na Klub Seniora Aktywni 60+. Przedsięwzięcie będzie realizować Gminny Dom Kultury w Skrwilnie.

Gmina Wąpielsk

Do gminy popłynie 200 tys.

zł na realizację dwóch projektów: „Seniorzy pełni życia w gminie Wąpielsk” i „Z energią po sześćdziesiątce w gminie Wąpielsk”.

Rypin

Miasto otrzymało najwyższą dotację, bo aż 2 98 398 zł na trzy przedsięwzięcia. Stowarzyszenie Dobrzyński Uniwersytet Trzeciego Wieku dostało 98 398 zł na Klub Seniora „Aktywny senior”, natomiast Urząd Miasta dwa razy po 100 tys. zł na Klub Seniora Rypin+ oraz Klub „Przyszłość seniora”.

Środki w wysokości 798 363 zł zostały przekazane dzięki umowie

zawartej między zarządem Województwa Kujawsko-Pomorskiego a Stowarzyszeniem Lokalna Grupa Działania Gmin Dobrzyńskich Region Północ w ramach projektu grantowego „Poprawa dostępu do działań aktywizujących i integracyjnych na rzecz włączenia społecznego seniorów”, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w ramach Programu Regionalnego Funduszy Europejskich dla Kujaw i Pomorza 2021-2027.

Tekst i fot. (jd)

Trzaskowski czy Nawrocki?

REGION/KRAJ ▶ Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Gmin Do-brzyńskich Region Północ w czwartek 8 maja oceniło i zatwierdziło 8 konkursowych projektów skierowanych do seniorów, które zostaną zrealizowane w tym roku

Rozkład głosów w powiecie rypińskim na kandydatów, którzy przeszli do II tury

	KAROL NAWROCKI	RAFAŁ TRZASKOWSKI
gmina Brzuze	35,85%	21,81%
gmina Rogowo	41,67%	17,06%
gmina Rypin	32,34%	21,56%
gmina Skrwilno	43,06%	15,60%
gmina Wąpielsk	38,61%	18,90%
Rypin	30,33%	37,70%

Druga tura wyborów odbędzie się w niedzielę 1 czerwca. Wówczas zdecydujemy, który z kandydatów będzie przez kolejne 5 lat gospodarzem Pałacu Namiestnikowskiego. Nim podejmiemy decyzję, na kogo oddać swój głos, warto wiedzieć, jakie prerogatywy ma prezydent naszego kraju, czyli co może robić samodzielnie lub pod kontrolą innych organów władzy.

Wetowanie ustaw. Prezydent może zawetować ustawę uchwaloną przez parlament. Sejm ma prawo to weto odrzucić większością 3/5 głosów w obecności co najmniej połowy posłów.

Inicjatywa ustawodawcza. Prezydent ma możliwość wnoszenia projektów ustaw, ale nie może ich uchwalać, to rola Sejmu.

Podpisywanie ustaw. Prezydent podpisuje uchwalone przez

parlament ustawy lub kieruje je do Trybunału Konstytucyjnego. Może też odmówić podpisu lub zawetować z powodów konstytucyjnych.

Polityka zagraniczna. Prezydent reprezentuje Polskę na świecie. Ratyfikuje umowy międzynarodowe, które czasami wymagają zgody Sejmu. Nominuje i odwołuje ambasadorów na wniosek ministra spraw zagranicznych.

Armia i bezpieczeństwo państwa. Prezydent jest zwierzchnikiem sił zbrojnych, ale nie może sam wywołać wojny ani prowadzić operacji wojskowych bez współpracy z rządem. To on mianuje szefa Sztabu Generalnego. Może też wprowadzić stan wojenny lub wyjątkowy, ale w określonych warunkach i z kontrasygnatą rządu.

Nominacje. Prezydent mianuje prezesa Rady Ministrów z uwzględ-

nieniem większości sejmowej. Mianuje również sędziów na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, profesorów oraz niektórych przedstawicieli organów państwowych, np. członków Rady Polityki Pieniężnej czy Rzecznika Praw Obywatelskich.

Prawo łaski. Może ułaskawić skazaną osobę z wyjątkiem obywateli skazanych przez Trybunał Stanu.

Występowanie z wnioskiem do Trybunału Konstytucyjnego. Prezydent może kierować ustawy do tego organu do ich oceny pod kątem zgodności z konstytucją.

Ogólnokrajowe referendum. Prezydent za zgodą Senatu może zarządzić referendum.

Jak widać, prezydent mimo tego, że nie rządzi, ma znaczny wpływ na kształt naszego państwa oraz na prawa obywateli. Czy zostanie nim Rafał Trzaskowski czy Karol Nawrocki, dowiemy się najprawdopodobniej w poniedziałek 2 czerwca.

I tura wyborów w powiecie rypińskim

W naszym powiecie frekwencja była niższa niż w kraju i wyniosła 57,84%. Również wyniki się różniły. Karol Nawrocki otrzymał 35,05% głosów, natomiast Rafał Trzaskowski 26,06%. Na podium znalazł się jeszcze Sławomir Mentzen, zdobywając 17,26% poparcia.

Tekst i fot. (jd)

Rypin

Będzie jeszcze piękniej

Park przy ul. Orzeszkowej, tuż przy Miejskim Ośrodku Sportu i Rekreacji już jest perełką Rypina, a mimo tego urząd miasta nadal poprawia jego funkcjonalność i wygląd nowymi nasadzeniami, rewitalizacją zaniedbanych dotąd fragmentów lub małą architekturą. Dzięki temu mieszkańcy mają wspaniałe miejsce do odpoczynku i rekreacji.

Dotąd park przy ul. Orzeszkowej, a właściwie jego zaniebane fragmenty, przeszedł dwie kompletne modernizacje. Wiosną 2022 roku oddano do użytku jego pierwszą część. Powstał wówczas pomost na obrosniętym trzcinami stawie, ścieżki piesze i rowerowe, wycięto stare drzewa, posadzono nowe. Dwa lata później park wzbogacił się o kolejne drzewa, byliny, ozdobne trawy, a nawet niewielkie rosarium. Alejki zostały utwardzone i oświetlone, pojawiły się elementy małej architektury. Prace objęły również muszlę koncertową i amfiteatr, na którym ustawiono nowe ławki. Powstał również drugi staw.

Kolejnym przedsięwzięciem ratusza jest budowa miejsc spotkań i relaksu w parku przy ul. Orzeszkowej, która ma być reali-

zowana jeszcze w tym roku. Prace obejmą rozbórkę istniejącej wiaty i demontaż 10 ławek. W zamian zostanie wybudowana duża wiatka o powierzchni 30m2 oraz dwie mniejsze o pow. około 14 m2. W większej wiacie znajdą się 2 stoły i 4 ławki bez oparcie, natomiast w mniejszych stoły do gry w szachy, stół z kamiennym blatem i ławki. Ponadto park wzbogaci się o 3 leżaki i 10 nowych ławek z oparciem. Kolejne ciągi komunikacyjne oraz nawierzchnia posadzek wiat zostaną utwardzone.

Projektantkami miejsc spotkań i relaksu w parku miejskim przy ul. Elizy Orzeszkowej w Rypinie są: mgr inż. arch. Patrycja Drohomirecka i mgr inż. Hanna Pradziad z HP Konstrukcje Hanna Pradziad w Brodnicy.

Tekst i fot. (jd)

Region

Wyróżnieni z okazji rocznicy wyborów

27 maja 1990 roku odbyły się w Polsce pierwsze po II wojnie światowej wolne wybory samorządowe, które są uznawane za jedną z najważniejszych reform okresu transformacji ustrojowej.

Z okazji 35. rocznicy tak ważnego dla naszego kraju wydarzenia w piątek 23 maja w Kowalu w powiecie włocławskim odbyło się forum samorządowców województwa kujawsko-pomorskiego, w którym uczestniczyli również parlamentarzyści z naszego regionu i przedstawiciele administracji rządowej.

Na początku uroczystości złożono kwiaty pod pomnikiem Kazimierza Wielkiego i zasadzono Dąb Samorządności, obok które-

go w ziemi została umieszczona tuba z deklaracją samorządową z podpisami m.in. marszałka Piotra Całbeckiego, przewodnicząca sejmiku Elżbiety Piniewskiej i współtwórcy polskiej reformy samorządowej prof. Jerzego Stępnia.

– Przywrócenie samorządu terytorialnego w naszym kraju było jednym z najpiękniejszych darów, jakie mogliśmy otrzymać od ludzi walczących o wolną Polskę. Nasz kraj nie byłby dziś na ta-

kim poziomie rozwojowym gdyby nie tamte decyzje. Samorząd to właściwa realizacja pięknej idei, bo to właśnie samorząd wpływa ostatecznie na poziom życia w kraju – mówił podczas uroczystości marszałek Piotr Całbecki.

Podczas obchodów osiemdziesięcioro dwoje długoletnich samorządowców odebrało wyróżnienia za zaangażowanie i pracę na rzecz lokalnych społeczności. Znalazło się wśród nich siedmioro przedstawicieli naszego powiatu.

Zasłużeni długoletni samorządowcy powiatu rypińskiego

Jan Koprowski – wójt gminy Brzuze w latach 1990-1991 i od 1994 roku do dziś. Był też radnym gminy Brzuze w latach 1991-2002.

Janusz Tyburski – radny Rypina w latach 1994-2010. Od 2010 roku do dziś wójt gminy Rypin.

Barbara Nowakowska – wójt gminy Rogowo w latach 1990-2018. Od 2018 roku do dziś radna powiatu rypińskiego.

Kazimierz Tomasz Makla-

kiewicz – radny gminy Brzuze w latach 1990-2024.

Stanisław Więclawski – radny gminy Wąpielsk od 1990 roku do dziś.

Marek Długokęcki – radny gminy Rogowo od 1990 roku do dziś. Od 1994 roku do dziś przewodniczący rady gminy Rogowo.

Piotr Tatkowski – radny gminy Skrwilno od 1990 roku do dziś. W latach 2010-2014 radny powiatu rypińskiego.

(jd)

Piotr Całbecki

Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego

zaprasza na

ŚWIĘTO WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO

WŁOCŁAWEK | 8 CZERWCA 2025

KUJAWY
POMORZE

KONCERT „FAJANSOWE SNY”

WYDARZENIE W ROKU LUDZI NAUKI Z KUJAW I POMORZA

ANNA RUSOWICZ

EWA BEM

JUSTYNA STECZKOWSKA

MARIUSZ LUBOMSKI

NATALIA KUKULSKA

SŁAWEK UNIATOWSKI

TYMEK

VIKI GABOR

aranżacje i oprawa muzyczna:

MICHAŁ RYBKA Z ZESPOŁEM

prowadzący:

MATEUSZ KACZMAREK

Bulwary Marszałka J. Piłsudskiego
godzina 18:00 | wstęp wolny

Więcej informacji: www.kujawsko-pomorskie.pl
www.facebook.com/WojewodztwoKujawskoPomorskie

Organizator:

Samorząd Województwa
Kujawsko-Pomorskiego

Urząd Marszałkowski
Województwa
Kujawsko-Pomorskiego
w Toruniu

Partnerzy:

Miasto Włocławek

Fundusze Europejskie
dla Kujaw i Pomorza

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Samorząd Województwa
Kujawsko-Pomorskiego

Trzy dni wspólnego świętowania

POD PATRONATEM CRY ➤ W pierwszy czerwcowy weekend – od 6 do 8 czerwca 2025 r. zapraszamy na Dni Powiatu Rypińskiego. Coroczne święto naszego powiatu wypełnione dobrą muzyką, wspólną zabawą dla całych rodzin i pozytywną energią

Tegoroczne obchody rozpoczną się w piątek 6 czerwca o godz. 12:00 uroczystą sesją Rady Powiatu w Rypinie w Rypińskim Domu Kultury. Podczas sesji zostaną wręczone prestiżowe wyróżnienia – Diamenty Powiatu Rypińskiego – przyznane w pięciu kategoriach: Super Diament, Przedsiębiorca, Rolnik, Kultura oraz Sport. Spotkaniu towarzyszyć będzie występ Zespołu Pieśni i Tańca „Blichowiacy” z Łowicza – powiatu, z którym powiat rypiński łączy umowa partnerska.

Po części oficjalnej przenosimy się na teren MOSiR w Rypinie, gdzie od godziny 17:30 rozpocznie się blok

koncertowy. Na scenie wystąpią lokalni artyści – uczniowie rypińskich szkół średnich – Zespołów Szkół nr 1,2,3 oraz uczniowie Szkoły Muzycznej I stopnia przy Zespole Szkół nr 5, wokaliści Studia Twórczości Artystycznej START oraz Muzyczna Strefa Natalia Woźnicka. O godzinie 20:00 wystąpi Monika Lewczuk – autorka takich hitów jak „Zabiorę Cię stąd”, „#Tam tam” czy „Z Tobą lub bez Ciebie”.

Na zakończenie piątkowego wieczoru, o godz. 21:30, scenę przejmie Kubańczyk – jeden z najpopularniejszych raperów młodego pokolenia, którego hity takie jak „Za-

ufaj mi”, „Taki sam”, Lady Pank 2” czy „Zatańcz ze mną” królują na listach przebojów. Jego koncert zapowiada się jako prawdziwa muzyczna eksplozja energii!

Sobota 7 czerwca to czas wspólnej, rodzinnej zabawy podczas Pikniku Rodzinnego na terenie Zespołu Szkół nr 2 im. Unii Europejskiej. To właśnie tam o godzinie 14:00 nastąpi oficjalne otwarcie zadania nad boiskiem wielofunkcyjnym. Organizatorzy przygotowali mnóstwo atrakcji – animacje dla dzieci, dmuchańce, malowanie twarzy, gry i pokazy, strefę rekreacyjną z SUP-ami i trenażerami rowerowymi, a także smaczny poczęstunek: gofry, grochówkę i grillowane kiełbaski.

Ostatniego dnia obchodów w niedzielę 8 czerwca o godz. 11:00 na terenie MOSiR w Rypinie odbędą się IV Powiatowe Zawody Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych – emocjonujące widowisko sportowo-strażackie, które z roku na rok gromadzi coraz więcej uczestników i widzów. O 13:00 w Parafii Świętej Trójcy w Rypinie odprawiona zostanie msza święta w intencji mieszkańców powiatu, kończąca oficjalne obchody.

Dni Powiatu Rypińskiego 2025 to nie tylko muzyka, atrakcje i emocje – to przede wszystkim święto wspólnoty i naszej lokalnej społeczności. Powiat rypiński – jako organizator i gospodarz wydarzenia – serdecznie zaprasza wszystkich mieszkańców i gości do wspólnego przeżywania tych wyjątkowych chwil. Zarezerwuj 6-8 czerwca w kalendarzu i bądź z nami!

Patronem medialnym imprezy jest gazeta CRY.

(ak)

Rypin

Zapraszają na Dzień Dziecka

Burmistrz Rypina Paweł Grzybowski serdecznie zaprasza na miejskie obchody z okazji Dnia Dziecka.

Święto najmłodszych już w sobotę, 31 maja w godz. 13.00-16.30 na terenie Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji. W programie mnóstwo atrakcji, w tym m.in. gry i animacje przygotowane przez lokalne instytucje i organizacje, bezpłatne dmuchańce, malowanie twarzy, kurs pierwszej pomocy. Nie zabraknie również kiełbasek z grilla i innych niespodzianek.

Wydarzenie organizuje Urząd Miasta Rypin we współpracy z Rypińskim Domem

Kultury, Miejskim Ośrodkiem Sportu i Rekreacji, Muzeum Ziemi Dobrzyńskiej, Miejsko-Powiatową Biblioteką Publiczną, Liceum Sztuk Plastycznych, Strażą Miejską, Komendą Powiatową Policji, Komendą Państwową Powiatowej Straży Pożarnej, Hufcem ZHP Rypin, Wojskowym Centrum Rekrutacji w Brodnicy oraz klubami i sekcjami sportowymi: Rypiński Klub Sportowy „LECH”, Cykliści Rypin, Sejal, Fight Club, Oyama Team, Basketball Rypin.

(ak)

Gmina Rypin

Będzie się działo w Sadłowie

Już w najbliższą sobotę 31 maja w Sadłowie odbędą się zawody sportowo-pożarnicze jednostek OSP z terenu gminy Rypin. Start imprezy zaplanowano na godzinę 15:00.

Wydarzenie zapowiada się niezwykle emocjonująco. Na torze rywalizacji zobaczymy jednostki OSP z całej gminy, które zmierzą się w widowiskowych konkurencjach sportowo-pożarniczych.

Organizatorzy gwarantują mnóstwo wrażeń, ducha współzawodnictwa i okazję do podziwiania sprawności druhów.

Zawodom towarzyszyć będzie profilaktyczny piknik rodzin-

ny, który dostarczy atrakcji dla całych rodzin. Na najmłodszych czekają zjeżdżalnie i dmuchańce, stoiska z watą cukrową, popcornem i innymi przysmakami, bańki mydlane, animacje i zabawy

prowadzone przez profesjonalnych animatorów. Nie zabraknie również strefy gastronomicznej dla starszych uczestników oraz okazji do wspólnego świętowania w gronie sąsiadów i przyjaciół.

To doskonała okazja, by spędzić sobotnie popołudnie aktywnie i rodzinie – kibicując lokalnym strażakom i korzystając z licznych atrakcji.

(AdWo)

Łotryni i morderka, czyli o feminatywach i nie tylko

RYPIN ▶ Jakoś tak się dziwnie składa, że niskopłatne zawody czy niezbyt cenione funkcje społeczne są rodzaju żeńskiego, natomiast te prestiżowe i wysoko opłacane rodzaju męskiego. Z czego to wynika? Odpowiedź jest prosta – z niższej pozycji społecznej i zawodowej kobiet

Jeszcze nadal panie mówią o sobie „jestem dyrektorem”, „jestem prezesem”, ale żadna nie powie „jestem sprzątaczką”. Czaasy się zmieniły, niby jest równouprawnienie, lecz często tylko na papierze. Naszym krajem nadal rządzą mężczyźni, a kobiety na to się godzą mimo, że są lepiej wykształcone, bardziej odpowiedzialne i samokrytyczne. Nim równouprawnienie stanie się faktem, a nie tylko zapisem w ustawach, czas wreszcie zacząć drążyć skałę, zaczynając chociażby od posługiwania się żeńskimi formami.

Któż się podjął tego zadania? To zadziwiająco, ale mężczyzna – Marek Taczyński, dyrektor Miejsko-Powiatowej Biblioteki Publicznej w Rypinie. Zaprosił dr Magdalенę Geragę – polonistkę, filozofkę, etnologę, redaktorkę, wykładowczynię i edukatorkę, zajmującą się od lat zagadnieniami z pogranicza języka, kultury i społeczeństwa. Gościńi księżniczki wygłosiła bardzo interesującą prelekcję „Feminatywy i role społeczne kobiet od połowy wieku XIX do dzisiaj”. Równie ciekawa była dyskusja w trakcie wykładu naukowczynie, która do niej zachęcała.

Cóż to takiego są feminatywy? To nic innego, jak żeńskie odpowiedniki męskich nazw zawodów, funkcji, stanowisk. Magdalena Geraga zbadała jak określano pracujące panie w XIX i XX wieku. Wiele z tych mian okazało się zapomnianych, albo zniknęły wraz z rozwojem technologii na przykład. Naukowczynie informacje o niegdysiejszych nazwach zawodów czy funkcji kobiet czerpała głównie z dawnych gazet i czasopism.

– Boom na feminatywy rozpoczął się wraz z wybuchem I wojny światowej, kiedy mężczyźni poszli wojować, a kobiety musiały zacząć zarabiać. One nie miały praw wyborczych do 1918 roku, nie mogły głosować ani być wybierane. Zielone światło postanowił dać im Piłsudski. Tuż po wojnie zostało wybranych 8 posełek zwanych wtedy posełkami – mówiła Magdalena Geraga.

Pierwsze wybory po odzyskaniu przez Polskę niepodległości odbyły się w styczniu 1919 roku. I tylko 8 posełek. Minęło ponad 100 lat i nadal nie jest najlepiej. Obecnie w Sejmie jest 135 posełek na 460 mandatów, co stanowi niecałe 30 procent.

Nim się doczekamy parytetu w każdej dziedzinie życia, nie tylko wśród osób zajmujących wysokie stanowiska, ale też w słabo opłacanych pracach, które obecnie w większości wykonują kobiety, cofnijmy się do XIX i początku XX wieku. Pracowały wtedy prawie wyłącznie niewiasty bardzo biedne i za nędzne wynagrodzenie.

– Kim była reflektantka? – zapytała Magdalena Geraga licznę zgromadzoną publiczność. Okazało się, że to po prostu kobieta szukająca pracy.

– W ówczesnej prasie były liczne ogłoszenia. Poszukiwano pokojówek, sprzątaczek kucharek, zarządzających czyli administratorów, służących, stróżek, bielizniarek czyli pań prasujących męską bieliznę, ogrodniczek, kwiaciarek, bukieciarek, wyręczycielek – wymieniała prelegentka.

Czy wyręczycielki istnieją dzisiaj? Owszem, tylko są nazywane pomocami domowymi, asystentkami, sekretarkami. Jednym słowem wyręczając panią czy pana domu lub pracodawcę w niektórych zajęciach, najczęściej tych prostych i nudnych. A stręczarki? Również nadal pracują tylko inaczej je tytułujemy. Współczesne nazwy to: kadrowe, rekruterki, personalne. Coraz bardziej, ku naszemu utraceniu, popularne

angielskiej nazwy nie wymienimy, bo o polszczyźnie, tej dawnej i tej dzisiejszej w tym artykule jest mowa.

– Część kobiet, które nie chciały być służącymi, mogły zatrudnić się w jakimś zakładzie pracy. Jeśli dziewczyna nie miała wykształcenia przed I pierwszą wojną światową, zarabiała połowę mniej niż mężczyźni na tym samym stanowisku – tłumaczyła gościńi rypińskiej biblioteki.

Okazuje się, że feminatywy istniały już w języku prastłowiańskim.

– Udokumentowane użycie żeńskich form na terenach Rzeczypospolitej datuje się na okres panowania ostatnich Jagiellonów. Z tamtych czasów pochodzą moje ulubione – łotryni i morderka.

Czy feminatywy przyjmą się w naszym społeczeństwie? Część na pewno, trzeba się tylko z nimi oswoić. Są też pewne funkcje np. sekretarz gminy czy wójt, na które dotąd nie ma pomysłu jak miałyby brzmieć w rodzaju żeńskim. Gościńi spotkania zaproponowała, aby publiczność zagłosowała, kto jest zwolennikiem feminatyw, a kto nie. Okazało się, że było mniej więcej pół na pół.

Prelekcji dr Magdaleny Geragi towarzyszyła okolicznościowa wystawa „Dzielną książkowa poszukiwana od zaraz”.

Tekst i fot. (jd)

Kleszczyn – skarb natury i historii w sercu gminy

GINA BRUZE ▶ Położony wśród malowniczych krajobrazów Kleszczyn to nie tylko jedno z największych sołectw gminy Brzuze, ale również miejsce o bogatej historii, wyjątkowych walorach przyrodniczych i silnym poczuciu lokalnej tożsamości

To druga pod względem jeziorności miejscowość gminy – aż 11,4% jego powierzchni zajmują wody. Lasy stanowią zaledwie 2,6% powierzchni, ale wieś może poszczycić się cennymi użytkami przyrodniczymi – niewielkimi zbiornikami wodnymi, śródpolnymi zadrzewieniami i mokradłami. Na terenie sołectwa znajdują się dwa jeziora: rozległe Jezioro Kleszczyńskie (72,2 ha) oraz zarastające Jeziórko (ok. 1,2 ha). Przy granicy wsi znajduje się także

Jezioro Żalskie i Jezioro Bobrowiec. Jeziórko i otaczające je mokradła należą do najciekawszych przyrodniczo miejsc w gminie. Błota „Osne” dawniej część jeziora Bobrowiec, utworzone zostały przez wody płynące z jeziora Kleszczyn. Płynie przez nie rzeczka Ruziec, która zasila jezioro Kleszczyńskie wodami zlewni leżącego wyżej Jeziora Ostrowickiego, a następnie wpływa do jeziora Żalskiego w najdalej na południe położonej części Kleszczyna.

Jezioro Kleszczyńskie to jeden z najcenniejszych krajobrazowo zbiorników wodnych regionu. Ma charakterystyczny kształt z umiejscowionym pośrodku półwyspem, który kojarzyć się może ze smoczą głową. Na nim znajdziemy najstarszy znany zabytek Kleszczyna, który przetrwał kilka wieków, czyli grodzisko o miejscowej nazwie „Dwór na Kopcu”. Zakłada się, że mogła znajdować się tu dworska siedziba obronna Żelskich. W dawnym grodzie ukrywał się, wg legendy, król Władysław Łokietek.

Perłą dziedzictwa sakralnego Kleszczyna jest zabytkowa kaplica w Studziance – najstarszy zachowany budynek w gminie Brzuze. To ponad trzystuletnie Sanktuarium Świętej Rodziny z cudownym źródłem, otoczone starodrzewem, stanowi ważne miejsce pielgrzymkowe, szczególnie odwiedzane w Zielone Świątki. Obok kaplicy wznosi się murowana Kalwaria z 1907

roku, dwukondygnacyjna kapliczka z ocembrowaną studnią na parterze i figurą Matki Bożej na piętrze. Woda ze źródła, uważana za cudowną, była od wieków stosowana w celach leczniczych, zwłaszcza przy dolegliwościach oczu.

Miejscowość składa się z największej w gminie liczby przysiółków. Wśród nich wyróżniają się: Krystianowo, Kleszczyn Stary, Bobrowiec, Olendry, Studzianka i Góry. W okolicy zachowały się liczne przydrożne kapliczki i krzyże – najstarszy z nich, datowany na 1897 rok, znajduje się w Krystianowie. W Kleszczynie Starym uwagę przyciąga zabytkowy cmentarz ewangelicki – świadectwo obecności niemieckich kolonistów. Dominantą krajobrazową tego miejsca są okazałe kasztanowce.

Sołectwo Kleszczyn znane jest z aktywnej działalności mieszkańców. Obecnie sołtysiem jest Wojciech Brzezicki, a funk-

cję radnego sprawuje Mirosław Ozimkowski. Dużą rolę w życiu społecznym miejscowości odgrywa również Koło Gospodyń Wiejskich „Kleszczynki”, którego aktualną przewodniczącą jest Helena Chamska. W Studziance znane jest również jedno z pierwszych gospodarstw agroturystycznych w powiecie, prowadzone przez rodzinę państwa Przybylskich. Miejscowość jest również miejscem organizacji wydarzeń gminnych, takich jak „Pielgrzym Song” i „Piknik Seniora”.

Wobec braku odpowiedniego miejsca na działania kulturalne i społeczne w 2014 roku samorząd gminy zakupił malowniczą działkę w centralnej części sołectwa, z myślą o budowie nowego obiektu. Po zakończeniu budowy w 2021 roku świetlica wraz z otoczeniem służy mieszkańcom Kleszczyna i gminy Brzuze.

(ak)

fot. nadesłane

Gmina Brzuze

Świętowały swój dzień

Są mamami, ale też córkami, więc zorganizowały uroczystość z okazji jednego z najpiękniejszych świąt – Dnia Matki. Zaprosiły gości, w tym ojców, którzy swoje święto mają miesiąc później. Spotkania były pomysłem i dziełem kół gospodyń wiejskich z Giżynka i Ostrowitego.

Waleria Pucińska z Koła Gospodyń Wiejskich w Giżynku wraz z koleżankami przygotowała piękną uroczystość. Świętowano w doborowym gronie – wójta Jana Koprowskiego, sołtysa Macieja Kalinowskiego

oraz pracowniczek Urzędu Gminy Brzuze i szefowej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Obecni na wydarzeniu panowie nie szczędzili serdecznych życzeń i ciepłych słów, kierując je do mam, które wkładają nie-

mało wysiłku w wychowanie dzieci.

Członkinie Koła Gospodyń Wiejskich Ostrowite Wieś wraz z przewodniczącą Danielą Trędewicz również nadały obchodom Dnia Matki odpowiednią

rangę. W wydarzeniu uczestniczyli zaproszeni goście, w tym delegacja zaprzyjaźnionego koła z Żałego i z Klubu Seniora Przysiań w Brzuzem, wójt Jan Koprowski, radni i osoby zatrudnione w UG i GOPS-ie.

Wójt złożył mamom serdeczne życzenia zdrowia, spokoju oraz nieustającej radości i dumy z roli, jaką pełnią w swoich rodzinach i lokalnych społecznościach.

Tekst i fot. (jd)

DWUTYGODNIK REGIONALNY

ROZRYWKA: str. 20-21

CZWARTEK 29.05.2025 r.

KALENDARIUM: str. 24

Mistrzowie Chopina w Szafarni więcej na str. 14

Podczas poniedziałkowego (27 maja) posiedzenia sejmik województwa udzielił wotum zaufania i absolutorium zarządowi województwa. Raport o stanie województwa zaprezentował podczas sesji marszałek Piotr Całbecki, sprawozdanie z wykonania budżetu za ubiegły rok przedstawił skarbnik województwa dr Paweł Adamczyk.

Budżet województwa zamknął się na koniec ubiegłego roku po stronie dochodów kwotą blisko 2 mld złotych (konkretnie 1 933 mln złotych), po stronie wydatków 1 763 mln złotych, nadwyżka budżetowa wyniosła 170 mln złotych. – Należy uznać, że zakończyliśmy rok 2024 rok z bardzo dobrym wynikiem budżetowym i finansowym. Dochody ogółem osiągnęły poziom 100,16 proc. rocznego planu. Istotnym źródłem dochodów był udział w podatkach dochodowych od osób fizycznych i przedsiębiorstw. 40 proc. naszych ubiegłorocznych wydatków to były wydatki na inwestycje – podaje Urząd Marszałkowski.

Rok 2024 był w Kujawsko-Pomorskim rokiem wyzwań i niewątpliwych sukcesów. Do największych sukcesów należą niewątpliwie zainstalowanie w naszych szpitalach nowoczesnej technologii na

światowym poziomie w postaci robotów chirurgicznych, ze wszech miar udane międzynarodowe wydarzenia kulturalne (Bydgoski Festiwal Muzyczny, Bydgoski Festiwal Operowy, festiwal Camerimage i festiwal teatralny Kontakt), rekordowe nakłady na modernizację sieci drogowej, satysfakcjonujące tempo wdrażania naszego programu regionalnego i start marszałkowskiego budżetu obywatelskiego z segmentem adresowanym do młodzieży, obiecujący lobbying w Brukseli w interesie kujawsko-pomorskiego rolnictwa, kontynuacja rozbudowy Opery Nova, start odbudowy zespołu pałacowego w Nawrze i decyzja o rozpoczęciu rozbudowy Filharmonii Pomorskiej. W modernizację sieci drogowej zainwestowano w ubiegłym roku ponad pół miliarda złotych.

Efekt to 110 kilometrów oddanych do użytku dróg, z których standardu możemy być zadowoleni.

Głosowano najpierw nad udzieleniem zarządowi województwa wotum zaufania. Uchwałę w tej sprawie poparły kluby Koalicji Obywatelskiej i Trzeciej Drogi Polskiego Stronnictwa Ludowego – Polska 2050, przeciw głosował klub Prawa i Sprawiedliwości. Także w głosowaniu nad absolutorium za głosowali radni KO i Trzeciej Drogi PSL, przeciw radni PiS.

Sejmik przyjął także sprawozdanie z realizacji programu współpracy z organizacjami pozarządowymi i program opieki nad zabytkami na lata 2025-2028, zaakceptował też wsparcie finansowe dla samorządu Torunia na organizację Toruńskich Spotkań Teatrów Jednego Aktora

oraz dla Żnińskiej Kolei Wąskotorowej i parku kulturowego Wietrzychowice. Wskazał też kandydatów do rady regionalnego oddziału Narodowego Funduszu Zdrowia – są nimi ekonomistka kierująca Katedrą Ekonomii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika prof. Magdalena Osińska i dr inż. Adam Rejmak, w latach 2020-2022 rektor Kujawsko-Pomorskiej Szkoły Wyższej we Włocławku, później m.in. naczelnik wydziału we włocławskim Starostwie Powiatowym.

W związku z obchodami 1000-lecia koronacji Bolesława Chrobrego przed rozpoczęciem właściwego posiedzenia radni wysłuchali referatu historycznego Małgorzaty Jarocińskiej „A działo się to roku pańskiego 1025”.

(ak)

Najpiękniejsza ulica stolicy
więcej na str. 10

Wielu chętnych
na rentę wdowią
więcej na str. 11

Rolnicy
otrzymują pomoc
więcej na str. 12

Najpiękniejsza ulica stolicy

TURYSTYKA ▶ Krakowskie Przedmieście w Warszawie zwane jest najpiękniejszą ulicą w stolicy. Przy okazji spaceru warto zwrócić uwagę na zlokalizowane tam obiekty

Ulica stanowi część Traktu Królewskiego biegnącego od Zamku Królewskiego aż do rezydencji w Wilanowie, łączy teraźniejszość z przeszłością. Idąc Krakowskim Przedmieściem, zobaczymy słynne kościoły: św. Anny i św. Krzyża, Kordęgardę czyli galerię Narodowego Centrum Kultury, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego czy Uniwersytet Warszawski, ale przede wszystkim Pałac Prezydencki.

Budynek, w którym rezyduje prezydent Polski, wzniesiony został w latach '40 XVII wieku przez hetmana Stanisława Koniecpolskiego. Po kilku latach obiekt przeszedł najpierw na własność rodu Lubomirskich, w 1674 roku trafił w ręce Radziwiłłów, w latach 1768-1778 pełnił funkcję teatru, w którym lożę miał król Stanisław August Poniatowski.

Budynek odegrał istotną rolę w czasie obrad Sejmu Wielkiego. W latach 1791-1792 obradowało w nim pierwsze stronnictwo polityczne Zgromadzenia Przyjaciół Ustawy Rządowej 3 maja, w 1818 roku budynek został kupiony przez rząd Królestwa Kongresowego i stał się siedzibą namiestnika.

W lutym 1818 roku w obiekcie podczas koncertu zorganizowanego przez Warszawskie Towarzystwo Dobroczynności po raz pierwszy wystąpił publicznie 8-letni wówczas Fryderyk Chopin.

Początek XIX wieku to dla pałacu przebudowa na styl klasycystyczny, a więc zmiana wyglądu do obecnego. Dziedzińca pałacu strzegą dwa lwy. Rzeźby zostały tam zlokalizowane w 1821 roku. W 1852 roku pałac w swoim głównym korpusie spłonął niemal doszczętnie. Rekonstrukcja przywróciła blask, w 1918 roku obiekt stał się siedzibą prezydenta Rady Ministrów. Podczas okupacji pałac służył jako luksusowy hotel z kasynem. Po wojnie znowu stał się siedzibą premiera i rządu. W 1955 roku w pałacu został podpisany Układ Warszawski, w 1970 roku

Układ o Normalizacji Stosunków Pomiedzy Polską i RFN, a w roku 1989 toczyły się właśnie w pałacu obrady Okrągłego Stołu.

W 1994 roku, po przeprowadzeniu generalnego remontu obiektu przy Krakowskim Przedmieściu, stał się on oficjalną siedzibą prezydenta Polski. Od 1994 roku obiekt nosi oficjalnie nazwę Pałac Prezydencki.

W historii najnowszej Pałac zapisze się jako miejsce podpisania Konstytucji RP w 1997 roku, ratyfikacji aktu przystąpienia naszego kraju do NATO w 1999 roku i Unii Europejskiej w 2003 roku.

Na fasadzie Pałacu wiszą tablice pamiątkowe, między innymi związane z katastrofą smoleńską, koncertem Chopina czy Konstytucją 3 maja. To przed Pałacem gromadzili się ludzie po katastrofie lotniczej w 2010 roku, to tu stanął krzyż drewniany, to tu gromadzą się tłumy podczas rocznic smoleńskich.

Wejścia do Pałacu Prezydenckiego strzegą mundurowi, wejść można tylko przez biuro przepustek po wnikliwym skontrolowaniu. Pośrodku dziedzińca stoi pomnik księcia Józefa Poniatowskiego, niejako symbol miejsca.

Niemalże po sąsiedzku z Pałacem znajduje się przepiękny pomnik: Adamowi Mickiewiczowi Rodacy 1898 rok. Kilkaset metrów od pałacu znajduje się Plac Józefa Piłsudskiego z Grobem Nieznanego Żołnierza i Ogrodem Saskim, a więc najslawniejszym, królewskim ogrodem oddanym warszawiakom. Stanowi element jednego z głównych założeń urbanistycznych stolicy. Założony został jako prywatna rezydencja królewska w 1727 roku i był pierwszym w historii Polski ogrodem udostępnionym publicznie. To obecnie zielona przestrzeń w centrum Warszawy, pełna roślinności i barokowych rzeźb. Zajmuje prawie 15 hektarów, jest objęty ochroną konserwatorską. Zachwyca w nim zabytkowa, późnoklasycystyczna fontanna, zegar słoneczny, ławki chopinowskie, historyczne poidelko, zabytkowy wodozbiór, wieża ciśnień oraz rzeźby barokowe.

W 2021 roku sejm uchwalił ustawę w zakresie odbudowy Pałacu Saskiego, Pałacu Bruchla i kamienic przy ulicy Królewskiej. Prace rozpoczęły się w 2022 roku i mają potrwać do 2030 roku. Docelowo budynek ma stać się siedzibą senatu i urzędu wojewódzkiego. W to szczególne miejsce wpisuje się dumnie Grób Nieznanego Żołnierza.

Tekst i fot.
Lidia Jagielska

Wielu chętnych na rentę wdowią

FINANSE ▶ Od początku 2025 roku blisko 100 tysięcy osób złożyło wnioski o tzw. rentę wdowią w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. Nasze województwo nie jest w czołówce, więc warto przyjrzeć się bliżej temu nowemu świadczeniu

z tytułu niezdolności do pracy oraz rentę rodzinną po zmarłym małżonku. Jedno ze świadczeń będzie wypłacane w pełnej wysokości, drugie – w ograniczonej: do końca 2026 r. będzie to 15%, a od 2027 r. – 25%.

Zgodnie z nazwą na rentę wdowią wnioski częściej składają kobiety (86%). Co tydzień do KRUS wpływają nowe wnioski. Świadczenie może być przyznane najwcześniej od 1 lipca 2025 r., pod warunkiem spełnienia wszystkich wymogów formalnych. Wnioski złożone później będą uprawniały do renty od miesiąca ich złożenia. KRUS planuje rozpocząć wypłaty już 7 lipca.

Renta wdowia przysługuje osobie, której zmarły małżonek pobierał emeryturę lub rentę, lub miał do niej prawo. Wnioskodawca musi mieć przyznaną własną emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy. Osoba ubiegająca się o rentę wdowią nie może być ponownie w związku małżeńskim.

(pw)

Nowe przepisy obowiązujące od 1 stycznia 2025 r. umożliwiają tzw. zbieżność świadczeń –

oznacza to, że osoby uprawnione mogą otrzymywać jednocześnie własną emeryturę lub rentę

Prawo

Wycinka z milczącą zgodą

Kilkanaście lat temu wielu polskich rolników padało ofiarami wyjątkowo surowych przepisów dotyczących wycinki drzew.

Rolnik, który wycinał często posadzone przez siebie drzewa, obciążany był setkami tysięcy złotych kary. Teraz przepisy są łagodniejsze, a mają być jeszcze prostsze. Dobrze, tylko czy naprawi to tamte dramaty?

Od 2004 roku rolnik, który

wycina drzewa, musi najpierw zgłosić zamiar tej czynności w gminie. Urzędnicy mają 21 dni na oględziny, a potem ewentualnie 14 dni na sprzeciw. Projekt zmian w przepisach mówi o stałej granicy do 35 dni od dnia zgłoszenia zamiaru wy-

cinki. Jeśli po tym czasie rolnik nie otrzyma pisma, wówczas oznacza to milczącą zgodę na wycinkę. Wejście w życie opisanych zasad planowane jest na III kwartał 2025 roku.

(pw)

Prawo

W kamasze bez zmian

Od paru lat trwają starania o to, by rolnicy rezerwisci nie byli wzywani na ćwiczenia wojskowe w okresie najbardziej intensywnych prac polowych. 7 maja z postulatem tym ponownie wystąpił samorząd rolniczy.

Obecnie rolnik niczym nie różni się od innego rezerwisty, który po otrzymaniu wezwania na ćwiczenia wojskowe musi się na nie stawić. Rolnicy chcą stworzenia jasnych zasad powo-

ływania ich na ćwiczenia. Proponują, by powołania odbywały się jesienią i zimą. W tym roku planowane jest powołanie 200 tys. osób na ćwiczenia wojskowe. Dodajmy, że ćwiczenia mogą

trwać od dnia aż po 90 dni bez przerwy. Wezwanie nadchodzi najpóźniej 14 dni przed obowiązkiem stawienia się w jednostce wojskowej.

(pw)

Wydarzenie

Praktyk pokaże

Rolnicy zainteresowani ekologiczną uprawą soi i nie tylko mogą zapisać się na szkolenia polowe, które planowane są 6 i 10 czerwca.

Szkolenie odbędzie się w gospodarstwie Bartłomieja Piskorskiego we wsi Kołodziejewo w gminie Janikowo. W programie szkolenia przewidziano demonstrację oraz omówienie wybranych elementów agrotechniki soi uprawianej w systemie rolnictwa ekologicznego oraz odchwaszczanie soi za pomocą obrotowej brony chwastownik oraz pielniaka z systemem sterowania kamerą.

Zgłoszenia przyjmowane są pod numerem telefonu 723 692 600.

Bartłomiej Piskorski to rolnik i lider projektu energiadlaw-si.pl, który prowadzi ekologiczne gospodarstwo rolne – produkcję roślinną między innymi roślin oleistych, zbóż czy roślin strączkowych, ale także lnu, czarnuszki czy ostropestu.

(pw)

Ciekawostka

Pesymizm króluje

Ostatnie tygodnie przynoszą nam sondaże polityczne. IPSOS wykonał badanie wśród rolników. Pytania były bardziej przyziemne, a wnioski są smutne. 20% rolników myśli o rzuceniu tej profesji.

Większość badanych rolników narzeka na dochody, ale na drugim miejscu są obciążenia biurowe. 20% rolników chce rzucić pracę w gospodarstwie w ciągu następnego roku. Połowa rolników negatywnie przewiduje perspektywę utrzymywania się w rolnictwie.

W lutym tego roku podobne badanie przeprowadził CBOS. Już

wówczas 48% rolników obawiało się bankructwa gospodarstwa. Dla porównania wśród wszystkich pracujących odsetek ten wynosi 22%. Jednocześnie ci, którzy chcą odejść z rolnictwa, mają problem ze znalezieniem pracy na wsi. Ratują się wyjazdami zagranicznymi, a to źle wpływa na sytuację rodzinną.

(pw)

Uprawy

Rzepak poturbowany

Dużo wskazuje na wysokie ceny rzepaku po tegorocznych żniwach. Niestety jest to wynik suszy oraz wyjątkowo ciężkich przymrozków wiosennych.

Największe straty w plantacjach rzepaku odnotowano na Warmii i Mazurach, gdzie przymrozki sięgały -6 stopni Celsjusza, a rzepak ozimy rozpoczął wegetację później. Przeczuwając niższe plony i podaż rzepaku, zakłady skupujące podnoszą kwoty zawarte w umowach

terminowych na lipiec i sierpień. Obecnie jest to od 2050 do 2115 zł za tonę. Najmniej powodów do obaw mają rolnicy, którzy wysiali pszenicę ozimą. Rośliny przeszły dobrze przez fazę przymrozków. Nie widać uszkodzeń na kłosach i źdźbłach.

(pw)

Rolnicy otrzymują pomoc

REGION/KRAJ ➤ ARiMR wypłaca wsparcie rolnikom, którzy w kwietniu 2025 r. złożyli wnioski w ramach tzw. pomocy suszowych. Przeprowadzone zostały wówczas trzy nabory

Agencja przyjęła prawie 64 tys. wniosków. Dobrą wiadomością dla wszystkich, którym przyznano pomoc, jest brak konieczności uwzględniania współczynnika ko-

rygującego. Cieszące się największym zainteresowaniem (ponad 52 tys. wniosków) wsparcie dotyczy rodzin rolniczych i rolników niepozostających w związku małżeń-

skim, w których gospodarstwach szkody w 2024 r. – obliczone za pomocą publicznej aplikacji – wyniosły 15 lub więcej proc. średniej rocznej produkcji roślinnej i co najmniej 6 400 zł.

Kwota pomocy wynosi 3000 zł. Do tej pory otrzymały ją 32,5 tys. rolników. Inne dofinansowania skierowane było do producentów rolnych, w których gospodarstwach szkody w 2024 r. wyniosły powyżej 30 proc. średniej rocznej produkcji roślinnej. Stawki pomocy to: 3000 zł/ha upraw rolnych ze stratą co najmniej 70 proc. plonu, 2000 zł/ha w przypadku co najmniej 50 proc. i mniej niż 70 proc. szkód, 1000 zł/ha – gdy zniszczenia objęły co najmniej 30 proc. i mniej niż 50 proc. upraw. O takie wsparcie ubiegało się w ARiMR prawie 9,4 tys. rolników.

Dotychczas na ich konta trafiły 24 mln zł. Najmniej popularną spośród tzw. pomocy suszowych okazała się ta polegająca na zwrocie równowartości 3. i 4. raty ubiegłorocznego podatku rolnego. Wnioski złożyło niemal 2,4 tys. rolników. ARiMR rozpoczęła przekazywanie wsparcia.

(AdWo), fot. ilustracyjne

Region/Kraj

Dopłaty do materiału siewnego

Rolnicy, którzy zużyli do siewu materiał siewny kategorii elitarny lub kwalifikowany, mogą ubiegać się o dopłaty. Wnioski można składać od 25 maja do 10 lipca 2025 r.

Wsparcie ma charakter pomocy de minimis w rolnictwie. Od 25 maja do 10 lipca 2025 r. rolnicy, którzy zużyli do siewu lub sadzenia materiał siewny kategorii elitarny lub kwalifikowany lub ekologiczny materiał siewny kategorii elitarny lub kwalifikowany, mogą ubiegać się o dopłaty. Minimalna powierzchnia działki, do której przysługuje wsparcie, to 0,1 ha. Co ważne, nie można jednocześnie otrzymać pomocy do materiału siewnego w formule pomocy de minimis w rolnictwie oraz w ramach ekoschematu „Materiał siewny”, o który można ubiegać w ramach trwającego naboru o przyznanie dopłat bezpośrednich za 2025 r.

Pomoc nie przysługuje również producentom rolnym obję-

tym sankcjami przyjętymi przez UE. Wsparcie można otrzymać do następujących gatunków: zboża: jęczmień, owies (nagi, szorstki, zwyczajny), pszenica (twarda, zwyczajna, orkisz), pszenżyto, żyto; rośliny strączkowe: bobik, groch siewny (odmiany roślin rolniczych), łubin (biały, wąskolistny, żółty), soja, wyka siewna; ziemniaki. Dopłatami nie są objęte uprawy przeznaczone na przedplon lub poplon.

Stawki dopłat wynoszą: 65 zł – w przypadku zbóż i mieszanek zbożowych lub mieszanek pastewnych; 115 zł – w przypadku roślin strączkowych; 350 zł – w przypadku ziemniaków; 78 zł – w przypadku zbóż i mieszanek zbożowych lub mieszanek pastewnych; 138 zł –

w przypadku roślin strączkowych; 420 zł – w przypadku ziemniaków. Wysokość pomocy to iloczyn deklarowanej przez rolnika we wniosku powierzchni upraw i stawki dopłaty. Wnioski należy składać na formularzu opracowanym i udośćnionym przez Agencję.

Dokumenty można wysłać przesyłką poleconą, złożyć osobiście w biurze powiatowym lub elektronicznie – za pośrednictwem platformy ePUAP, usługi mObywatel lub usługi e-Doręczenia. Całkowita kwota pomocy de minimis przyznana jednemu producentowi rolnemu nie może przekroczyć wysokości 50 000 euro w okresie trzech minionych lat.

(AdWo)

Region/Kraj

Coraz mniej czasu

Do 31 maja o wsparcie z budżetu krajowego mogą się jeszcze ubiegać hodowcy pszczoł. Za każdy pień, który przetrwał zimę, mogą otrzymać 50 zł.

Wnioski przyjmują biura powiatowe Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Osoby, które chcą skorzystać z dofinansowania, powinny mieć nadany numer producenta, prowadzić działalność nadzorowaną i mieć pszczoły wpisane do rejestru weterynaryjnego. Na to wsparcie z budżetu państwa przeznaczono 80 mln zł. Jeśli zainteresowanie spowoduje przekroczenie puli, zostanie zastosowany współczynnik korygujący. Nabór prowadzą biura powiatowe Agencji

Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Dokumenty są przyjmowane do 31 maja 2025 r. Można je dostarczać bezpośrednio do placówek Agencji, wysłać rejestrowaną przesyłką pocztową albo przy użyciu platformy ePUAP lub usługi mObywatel. Do tej pory formalności dopełniły niemal 32 tys. pszczelarzy. W zeszłym roku o taką pomoc ubiegało się ok. 44 tys. osób.

(AdWo), fot. ilustracyjne

Region/Kraj

Wydłużony nabór trwa

Do 16 czerwca rolnicy mają czas na ubieganie się o przyznanie płatności bezpośrednich i obszarowych w ramach tegorocznej kampanii. Dotychczas złożyli ponad 870 tys. wniosków.

O dopłaty bezpośrednie i obszarowe za 2025 rok można się ubiegać wyłącznie za pośrednictwem internetowej aplikacji eWniosekPlus. Nabór rozpoczął się 15 marca i po wydłużeniu ma się zakończyć nie 15 maja, a 16 czerwca. Wnioski będzie można składać jeszcze do 11 lipca, ale w przypadku opóźnienia będzie stosowane zmniejszenie płatności w wysokości 1 proc. należnej kwoty płatności za każdy dzień ro-

boczy. Natomiast na wprowadzenie zmian będzie czas do 1 lipca.

Dotychczas rolnicy złożyli ponad 870 tys. wniosków. Ci, którzy nie mają komputerów, mogą liczyć na techniczne wskazówki pracowników Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. W wyjaśnianiu wątpliwości pomagają też pracownicy infolinii ARiMR.

(AdWo), fot. ilustracyjne

Poeci z całej Polski nagrodzeni

SKĘPE/REGION ▶ Komisja konkursowa XXIII edycji Ogólnopolskiego Konkursu Poetyckiego im. Gustawa Zielińskiego podsumowała swoje prace, dokonując wyboru najlepszych autorów wierszy nadesłanych do tegorocznych zmagania. Gala finałowa odbędzie się 7 czerwca w Skępem. Patronem jest dwutygodnik CLI

– Na tegoroczny konkurs wpłynęło 30 zestawów wierszy – mówi Jerzy Kowalski, dyrektor Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej w Skępem i inicjator konkursu. – Zgodnie z regulaminem każdy zestaw winien zawierać trzy wiersze. Łącznie nadesłano 90 wierszy. Jury przyjęło ocenę wierszy w dwóch kategoriach wiekowych: 10-15 lat i 16-21 lat. Stwierdziliśmy, że w poszczególnych kategoriach wiekowych nadesłano 22 zestawy i 8 zestawów.

Każdy wiersz czytał i oceniał indywidualnie każdy z członków komisji konkursowej, w której składzie znaleźli się: Dariusz Chrobak – poeta i nauczyciel oraz wiceprzewodniczący Lipnowskiej Grupy Literackiej, Edyta Czachorowska – nauczyciel, Monika Kowalska – pedagog i poetka oraz przewodniczący jury, Jerzy Kowalski – poeta i szef skępskiej księgarni publicznej. 10 maja komisja spotkała się w pełnym składzie, by przedstawić swoje typy, oceny, spostrzeżenia i, po podliczeniu ocen, wybrać laureatów tegorocznego konkursu.

– Identyfikacja nagrodzonych uczestników i otwarcie kopert z nazwiskami uczestników nastąpiła po dokonaniu oceny wierszy przez członków komisji oceniającej – wyjaśnia dyrektor Jerzy Kowalski. – Dzisiaj już wszyscy laureaci zostali zaproszeni na galę i, z czego bardzo się cieszę, ogromna większość potwierdziła przyjazd do Skępem. Wielu młodych poetów dopytywało już mnie, co w Skępem można zwiedzić, zobaczyć. Połączą więc zapewne, mam taką nadzieję, spotkanie poetów z odkrywaniem uroków naszego pięknego miasta.

Laureaci zaprezentują swoją twórczość już w sobotę 7 czerwca podczas gali finałowej XXIII edycji Ogólnopolskiego Konkursu Poetyckiego im. Gustawa Zielińskiego, która odbędzie się w Zajeździe Mihałufka w Skępem. Konkursowi patronuje marszałek województwa kujawsko-pomorskiego Piotr Całbecki, starosta lipnowski Krzysztof Baranowski i wódcarz miasta i gminy Skępe Rafał Gołębiowski.

– Postanowiliśmy, że z uwa-

gi na konieczność wykazania wkładu kolejnych fundatorów nagród, będą one nazwane nazwiskami czy nazwami fundatorów – mówi Jerzy Kowalski. – Podczas gali laureaci odbiorą nagrody z rąk fundatorów, a my wysłuchamy poezji.

Autorzy pochodzą z różnych stron Polski, a wśród fundatorów nie brakuje samorządowców, polityków, przedsiębiorców.

W młodszej kategorii wiekowej zwyciężył Nikodem Ceynowa, godło „Perkusista” z Mechowa i został nagrodzony nagrodą Banku Spółdzielczego w Skępem.

Drugie miejsce i nagrodę europoła Krzysztofa Brejzy zdobyła Laura Gilar „Gilla” z Pilchowa ex aequo z Antoniną Mrowiec godło „Mrotosia” ze Stalowej Woli, która otrzyma nagrodę europoła Kosmy Złotowskiego.

Trzecie miejsce i nagrodę senatora Stanisława Pawlaka zdobyła Karolina Górzyńska godło „Rosa” z Lipna. Szczególnie uwzględnione zostały przez jurorów dwa wiersze z zestawu konkursowego: „Nowy lokator” i „Zamek z piasku”.

Trzecie miejsce i nagrodę burmistrza miasta i gminy Kikół Renaty Gołębiowskiej zdobyła Nikola Mozgawa „Moznik” ze Stalowej Woli.

Wyróżnienie i nagrodę burmistrza miasta i gminy Dobrzyń nad Wisłą Piotra Wiśniewskiego otrzymała Julia Pryl „Julka” z Nadroża w gminie Rogowo.

Wyróżnienie i nagroda Waldemara Łykowskiego trafią do Mateusza Powalki godło „Hebanowy” z Wejherowa.

Wyróżnienie i nagrodę

Przedsiębiorstwa Usług Komunalnych w Lipnie otrzymała Amelia Wojrach „Luna” z Międzyrzecza Podlaski, wyróżnienie i nagrodę pośła Arkadiusza Myrchy otrzyma Marcelian Groszewska godło „Marcysia” z Nadroża z gminy Rogowo.

Wyróżnienie i nagrodę prezesa Polskiego Związku Bibliotek otrzyma Karolina Kłosińska „Karolcia” z Nadroża, wyróżnienie i nagrodę wójta gminy Tłuchowo Krzysztofa Dąbkowskiego otrzyma Łukasz Oleksiuk, godło „Luki” z Rogoźnicy. Wyróżnienie i nagrodę Stowarzyszenia Gmin Ziemi Dobrzyńskiej otrzymuje w tym roku Karolina Rakoczy godło „Warkoczyk” z Nadroża w powiecie rypińskim.

Wśród poetów w kategorii wiekowej 16-21 lat zwyciężył Jakub Miklus godło „Miklusik” ze Stalowej Woli, otrzymując nagrodę marszałka województwa kujawsko-pomorskiego Piotra Całbeckiego. Drugie miejsce i nagrodę starosty lipnowskiego Krzysztofa Baranowskiego otrzyma Grzegorz Sobkiewicz godło „Grechut” z Agatówki, a trzecie miejsce i nagrodę burmistrza miasta i gminy Skępe Rafała Gołębiowskiego otrzyma Martyna Kaja Kumor godło „Toscania” z Bądkowa.

Wyróżnienie i nagrodę wójta gminy Wielgie Sławomira Sadowskiego otrzyma Anna Tyburska godło „Urban” z Golezyna, wyróżnienie i nagrodę pośła na sejm RP Tomasza Szymańskiego otrzyma Natalia Wójcik godło „Niksi”.

– W swojej ocenie jurorzy brali pod uwagę kunszt literacki, oryginalność spostrzeżeń, właściwy dobór tematyki utwo-

rów, wrażliwość twórców na otaczający świat, wiek uczestników oraz własne odczucia i wrażenia związane z nadesłanymi tekstami – mówi Jerzy Kowalski, pomysłodawca skępskiego konkursu o zasięgu ogólnopolskim.

W tym roku jurorzy wybierali najlepszych spośród 30 twórców słowa z całej Polski. Przypomnijmy, że np. w ubiegłym roku swoje wiersze do Skępego przysłało 62 młodych poetów, w 2023 roku – 48, a w 2022 roku – 91 młodych poetów. W czasie epidemii koronawirusa i zamkniętych szkół w zmaganiach uczestniczyło 67 młodych autorów.

7 czerwca o godzinie 12.00 w Zajeździe Mihałufka w Skępem rozpocznie się spotkanie laureatów XXIII Ogólnopolskiego Konkursu Poetyckiego im. Gustawa Zielińskiego i fundatorów nagród. Poznamy młodych poetów, będziemy świadkami wręczenia im nagród, ale przede wszystkim usłyszymy autorskie interpretacje nagrodzonych wierszy.

To będzie ważne dla Skępego i dla polskiej społeczności literackiej spotkanie. Zwieńczeniem konkursu odbywającego się nieprzerwanie od 23 lat będzie debiut literacki laureatów w pokonkursowym tomiku poezji „Świtanie wszech czasu”. Relację z gali opublikujemy na naszych łamach. Wszystkim laureatom już dzisiaj serdecznie gratulujemy.

Patronem medialnym tego ogólnopolskiego, coraz bardziej elitarnego wydarzenia poetyckiego jest dwutygodnik CLI.

Tekst i fot.
Lidia Jagielska

Mistrzowie Chopina w Szafarni

GMINA RADOMIN ▶ W 32. edycji Międzynarodowego Konkursu Pianistycznego im. Fryderyka Chopina dla Dzieci i Młodzieży w Szafarni wzięło udział kilkudziesięciu muzyków z całego świata

W czwartek (22 maja) oficjalnie rozpoczęły się przesłuchania w ramach 32. edycji Międzynarodowego Konkursu Pianistycznego im. Fryderyka Chopina dla Dzieci i Młodzieży, który tradycyjnie odbywa się w Szafarni – miejscu szczególnie związanym z postacią młodego Chopina.

Dzień wcześniej na Zamku Golubskim odbył się natomiast koncert inauguracyjny konkursu, podczas którego Hyuk Lee oczarował swoją grą publiczność. Warto podkreślić, że muzyk będzie brał udział w XIX Międzynarodowym Konkursie Pianistycznym im. Fryderyka Chopina w Warszawie.

Pierwszego dnia swoje interpretacje zaprezentowali najmłodsi uczestnicy – pianiści z I grupy wiekowej, obejmującej dzieci do 10. roku życia. Każdy z młodych artystów wykonał program obejmujący: wybrany przez siebie utwór

Jana Sebastiana Bacha, dowolną kompozycję Fryderyka Chopina oraz dzieło o charakterze wirtuozowskim, stanowiące wyzwanie techniczne i artystyczne.

Natomiast w piątek młodzi pianiści w wieku od 11 do 13 lat prezentowali swoje pianistyczne umiejętności. Uczestnicy tej grupy wiekowej wykonywali dowolnie wybrany utwór Jana Sebastiana Bacha, dowolnie wybrany mazurek Fryderyka Chopina, dowolnie wybrany utwór Fryderyka Chopina oraz utwór o charakterze wirtuozowskim.

Sobota była ostatnim dniem przesłuchań konkursowych w ramach 32. Międzynarodowego Konkursu Pianistycznego im. Fryderyka Chopina dla Dzieci i Młodzieży w Szafarni. Tego dnia zaprezentowali się młodzi artyści należący do najstarszej – III grupy wiekowej, obejmującej uczestników w wieku

od 14 do 16 lat.

Młodzi pianiści zaprezentowali niezwykle dojrzałe i poruszające interpretacje utworów Fryderyka Chopina, a także kompozycji barokowych i wirtuozowskich. Wymagający repertuar, w którym znalazły się m.in. mazurki, etudy, ballady czy scherza, pozwolił uczestnikom w pełni zaprezentować swoje umiejętności techniczne, muzikalność i osobowość artystyczną. W niedzielę odbył się koncert laureatów.

32. Międzynarodowy Konkurs Pianistyczny odbył się pod Honorowym Patronatem Ministrowa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Wojewody Kujawsko-Pomorskiego Michała Szytby, Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego Piotra Całbeckiego oraz Wójta Gminy Radomin Piotra Wolskiego.

– Pragniemy serdecznie podziękować instytucjom, dzięki którym można było zorganizować to wyjątkowe wydarzenie artystyczne: samorządowi województwa kujawsko-pomorskiego, partnerom (Narodowemu Instytutowi Fryderyka Chopina, Fundacji Chopin Stichting, Fundacji Chopin w Ogrodzie Sztuk, Firmie Kawai Europa, oddział w Polsce, Konsula Rzeczypospolitej Polskiej w Nawarze, kraju Basków i La Rioja Angela Tellechea Goyena) – podkreślają organizatorzy.

(Szyw)

Fot. Ośrodek Chopinowski w Szafarni

Po wysłuchaniu wszystkich uczestników z trzech grup wiekowych przyznało następujące nagrody:

Grupa I

I Nagroda: Joseph Yourong Cai (USA, Hong Kong)

II Nagroda: Ethan Wang (Kanada)

III Nagroda: Kai Zavislak (USA)

IV Nagroda: Matylda Kukla (Polska)

V Nagroda: Qianyu Wang (Chiny)

VI Nagroda: Stephanie Yueyou Liu (Kanada)

Wyróżnienia:

1) Claire Hui (Kanada)

2) Harvey Wu (Kanada)

3) Lincy Li (USA)

4) Maya Liu (Kanada)

Grupa II

I Nagroda: Akari Bastiaens (Belgia)

II Nagroda: Guillaume Bénoliel (Francja)

III Nagroda: Howl Maciucia (USA)

Wyróżnienia:

1) Charlotte Florence Deng (Kanada)

2) Jibei Lyu (Chiny)

3) Brzostowicz Mikołaj (Polska)

4) Caitlin Au (Australia)

Grupa III

I Nagroda: Linda Yuan (Niemcy)

II Nagroda: nie przyznano

III Nagroda ex aequo: Miłosz Grzywiński (Polska)

III Nagroda ex aequo: Tomasz Zubowicz (Polska)

Wyróżnienia:

1) Ziyu Li (Chiny)

2) Evelina Kłeczek (USA)

3) Danita Zhang (Kanada)

4) Zuzanna Wojdak (Polska)

Na uczestników czekały również nagrody specjalne:

– Koncert w ramach festiwalu 33rd Young Virtuosi, International Music Cycle of the Ljubljana Festival w Słowenii dla 2 uczestników: Linda Yuan (Niemcy) Akari Bastiaens (Belgia),

– Nagroda Wójta Gminy Radomin Piotra Wolskiego w formie wydawnictw: Joseph Yourong Cai (USA, Hongkong),

– Nagroda Fundacji Chopin Stichting w formie recitalu w Holandii: Miłosz Grzywiński (Polska),

– Nagroda Narodowego Instytutu Fryderyka Chopina w formie recitalu w Żelazowej Woli z okazji Dnia Dziecka: Matylda Kukla (Polska), Mikołaj Brzostowicz (Polska), Miłosz Grzywiński (Polska), Tomasz Zubowicz (Polska), Józef Wesołowski (Polska), Zuzanna Wojdak (Polska),

– Nagroda Narodowego Instytutu Fryderyka Chopina w formie recitalu „Kwadrans Muzyczny” w Żelazowej Woli: Miłosz Grzywiński (Polska), Tomasz Zubowicz (Polska), Zuzanna Wojdak (Polska),

– Nagroda Fundacji Chopin w Ogrodzie Sztuk w formie recitalu w Ośrodku Chopinowskim w Szafarni dla 3 najlepszych uczestników z Polski: Matylda Kukla (Polska), Miłosz Grzywiński (Polska), Tomasz Zubowicz (Polska),

– Nagroda Konsula Rzeczypospolitej Polskiej w Nawarze, kraju Basków i La Rioja Angela Tellechea Goyena: Miłosz Grzywiński (Polska),

– Nagroda ufundowana przez firmę Kawai Europa oddział w Polsce w postaci dwóch zaproszeń do udziału w kursie pianistycznym Kawai Piano Academy: Miłosz Grzywiński (Polska) oraz Tomasz Zubowicz (Polska).

Jak pomagać dziecku?

KOWALEWO POMORSKIE ➤ Jak skutecznie wspierać dzieci z niepełnosprawnością – zarówno w szkole, jak i poza nią? Jak mądrze pracować z uczniami w spektrum autyzmu?

Te kluczowe pytania były podstawą konferencji „Funkcjonowanie dziecka z niepełnosprawnością – perspektywa terapeutyczna i społeczna”. W wydarzeniu udział wzięli dyrektorzy szkół, terapeuci, psycholodzy, pedagodzy specjaliści oraz rodzice, dla których rozwijanie wiedzy w tym obszarze jest szczególnie ważne.

Wydarzenie odbyło się 21 maja 2025 roku w Kowalewie Pomorskim, zostało zorganizowane przez Fundację Świętej Katarzyny

oraz Niepubliczne Przedszkole Terapeutyczne w Kowalewie Pomorskim. Celem konferencji było nie tylko przekazanie praktycznej wiedzy, ale także stworzenie przestrzeni do wymiany doświadczeń między nauczycielami, specjalistami i rodzicami.

Wśród prelegentek znalazły się dr hab. Agnieszka Hamerlińska, prof. UMK, Aleksandra Pawłowska z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Golubiu-Dobrzyniu, Edyta Urbańska z Ze-

społu Szkół im. Wojska Polskiego w Zbójnie oraz Klaudia Mioduska z Niepublicznego Przedszkola Terapeutycznego w Kowalewie Pomorskim.

Każde z wystąpień wносиło nowe spojrzenie na potrzeby dzieci z niepełnosprawnościami oraz prezentowało konkretne narzędzia i metody pracy wspierające ich rozwój.

Wydarzenie zostało objęte honorowym patronatem przez burmistrza Kowalewa Pomorskiego Jacka Żurawskiego, który podkreślił znaczenie współpracy między lokalnymi instytucjami, specjalistami oraz rodzinami dzieci z niepełnosprawnościami. Objęcie konferencji patronatem przez burmistrza było wyrazem wsparcia władz samorządowych dla inicjatyw ukierunkowanych na podnoszenie świadomości społecznej oraz integrację środowisk działających na rzecz dzieci z niepełnosprawnościami.

– Dzisiejsze spotkanie jest pierwszą konferencją współorganizowaną przez Niepubliczne Przedszkole Terapeutyczne w Ko-

walewie Pomorskim oraz Fundacją Świętej Katarzyny – zaznaczyła Aneta Guzowska, podkreślając jednocześnie, że przedszkole od lat systematycznie rozwija swoją ofertę terapeutyczną, wdrażając nowoczesne metody pracy i indywidualne podejście do każdego dziecka. – Wierzę, że stanie się ono początkiem dobrej tradycji, sprzyjającej integracji, współpracy i wymianie doświadczeń między specjalistami a rodzicami, na rzecz dobra dzieci i ich rodzin.

Wydarzenie odbyło się w Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury im. Władysława Stanisława Reymonta w Kowalewie Pomorskim. Wzięli w nim udział dyrektorzy szkół i przedszkoli, terapeuci, specjaliści oraz nauczyciele ze szkół i placówek edukacyjnych z terenu powiatu golubsko-dobrzyńskiego oraz sąsiednich powiatów, co podkreśla znaczenie tej inicjatywy dla całego regionu.

– Bardzo się cieszę, że nasza konferencja spotkała się z tak dużym zainteresowaniem i że mogliśmy gościć tak liczne grono uczestników – podkreśliła Aneta

Guzowska. – Mam nadzieję, że to wydarzenie jest pierwszym z wielu podobnych spotkań. Wraz z zespołem Niepublicznego Przedszkola Terapeutycznego w Kowalewie Pomorskim już teraz mamy kilka interesujących pomysłów na kolejne konferencje, na które już teraz serdecznie zapraszamy wszystkich, którzy chcieliby wziąć w nim udział – dodała.

Wydarzenie spotkało się z dużym zainteresowaniem, co potwierdza znaczenie tego rodzaju inicjatyw dla lokalnej społeczności. Uczestnicy zgodnie podkreślali potrzebę organizowania podobnych spotkań w przyszłości, doceniając możliwość nawiązania kontaktów i otwartej dyskusji na temat realnych problemów z jakimi mierzą się na co dzień. Konferencja w Kowalewie Pomorskim pokazała także, że tematyka wsparcia dzieci z niepełnosprawnościami zyskuje coraz większe znaczenie i znajduje trwałe miejsce w świadomości społecznej.

**Opr. (Szyw)
fot. nadesłane**

Święto małych artystów

GMINA RYPIN ▶ W czwartek 22 maja w Szkole Podstawowej w Zakroczu odbył się „Gminny Przegląd Twórczości Dziecięcej”. W wydarzeniu wzięło udział 10 utalentowanych przedszkolaków z oddziałów przedszkolnych gminy Rypin, którzy zaprezentowali swoje umiejętności recytatorskie

Spotkanie miało charakter wyjątkowo uroczysty. Na widowni zasiedli dumni rodzice młodych artystów oraz zaproszeni goście, wśród których znalazł się inspektor oświaty z Urzędu Gminy Rypin Mateusz Krajewski. Występy dzieci spotkały się z ciepłym przy-

jęciem i gromkimi brawami. Każdy z uczestników otrzymał pamiątkowy dyplom oraz wspaniałe nagrody, które były wyrazem uznania za odwagę, zaangażowanie i talent.

Dyrektor Szkoły Podstawowej w Zakroczu podziękowała przedszkolakom oraz ich opie-

kunom za przyjęcie zaproszenia i udział w wydarzeniu. Szczególne słowa wdzięczności skierowano do dzieci z oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych w Borzyminie, Kowalkach, Starorypinie Rządowym, Sadłowie i Zakroczu.

Organizatorami przeglądu

były panie Monika Kusińska i Agnieszka Kępczyńska, które z zaangażowaniem zadbały o każdy szczegół wydarzenia. Dzięki ich pracy oraz wsparciu społeczności szkolnej, przegląd przebiegł w radosnej i serdecznej atmosferze, pozostawiając piękne wspomnienia zarówno

wśród dzieci, jak i dorosłych. To wydarzenie pokazało, jak wielki potencjał drzemie w najmłodszych mieszkańcach gminy Rypin i jak ważne jest wspieranie dziecięcej twórczości już od najmłodszych lat.

(AdWo), fot. nadesłane

Gmina Rogowo

Biorą sprawy w swoje ręce

Ochotnicza Straż Pożarna w Nadrożu ruszyła ze zbiórką na nowy wóz ratowniczo-gaśniczy. Obecny samochód nie spełnia już potrzeb dynamicznie rozwijającej się jednostki.

Auto, którym dysponują strażacy z Nadroża, nie posiada zbiornika na wodę, a jego przestrzeń ładunkowa nie jest wystarczająca, by pomieścić cały potrzebny sprzęt ratowniczy. Dlatego zdecydowano o konieczności zakupu nowego wozu, wyposażonego m.in. w 1000-litrowy zbiornik wody oraz przestrzeń przystosowaną do przewozu sprzętu i wyposażenia ratowniczego. Taki pojazd znacząco podniesie skuteczność działań ratowniczych i gaśniczych jednostki – zarówno w gminie Rogowo, jak i na terenie całego powiatu rypińskiego.

skiego.

– Nasza jednostka jest w trakcie reaktywacji. Druhny i druhowie regularnie uczestniczą w szkoleniach i kursach, by już wkrótce w pełni sił i kompetencji wspierać mieszkańców naszej gminy i regionu – mówi strażacy z Nadroża.

O gotowości do niesienia pomocy świadczą ich dotychczasowe działania – w zeszłym roku grupa druhow z OSP Nadroże udała się do miejscowości Wleń w województwie dolnośląskim, by pomóc w usuwaniu skutków powodzi. To pokazuje, że mimo ograniczonych zasobów

sprzętowych, mają ogromne serca i chęci do działania. Zakup nowego wozu to kolejny krok w rozwoju jednostki i podniesieniu jej potencjału bojowego. Poprawi to nie tylko komfort pracy strażaków, ale przede wszystkim zwiększy bezpieczeństwo mieszkańców. Zbiórka prowadzona jest na platformie siepomaga.pl, a bieżące informacje o inicjatywie i działaniach jednostki można śledzić na oficjalnym profilu Facebook OSP Nadroże. Pomóżmy tym, którzy pomagają nam.

(AdWo)

Gmina Rogowo

Zbierają wodę dla dzieci

Lato zbliża się wielkimi krokami, a wraz z nim rosnące temperatury. Niestety, nie wszyscy mogą cieszyć się wakacyjnym wypoczynkiem.

Na dziecięcych oddziałach onkologii, gdzie toczy się cicha walka o zdrowie i życie najmłodszych, zaczyna brakować podstawowej rzeczy – wody. Z inicjatywy Krzysztofa Jastrzębskiego, prezesa Ochotniczej Straży Pożarnej w Pręczkach, ruszyła akcja zbierania wody mineralnej dla małych pacjentów. Jak podkreśla organizator – dla dzieci poddawanych ciężkiemu leczeniu, dostęp do czystej wody to nie kwestia wygody, ale realna potrzeba, bez której trudno wyobrazić sobie codzienność na oddziale.

– Jeśli możesz podarować choć kilka butelek wody mineralnej, odezwij się do mnie. Czasem coś tak prostego, jak woda, może być ogromnym wsparciem – apeluje

Krzysztof Jastrzębski.

Do akcji przyłączają się lokalne jednostki OSP, koła gospodyń wiejskich z terenu gminy Rogowo oraz mieszkańcy powiatu rypińskiego. Każdy może dorzucić swoją cegiełkę – wystarczy kilka zgrzewek wody, by realnie pomóc. To nie jest kolejna duża zbiórka finansowa. To konkretna, prosta pomoc, która trafia prosto tam, gdzie jest najbardziej potrzebna. Dzieci z onkologii, ich rodziny i personel medyczny z wdzięcznością przyjmą każde wsparcie. Więcej informacji o zbiórce oraz możliwości przekazania darów można uzyskać kontaktując się bezpośrednio z organizatorem, pod numerem telefonu: 662 326 696.

(AdWo)

Bony za surowce wtórne

GMINA WĄPIELSK ▶ Każda akcja promująca dbałość o środowisko jest bardzo potrzebna, szczególnie gdy jest skierowana do najmłodszego pokolenia. Taką świadomość mają samorządowcy z gminy Wąpielsk, którzy po raz kolejny zorganizowali konkurs „O przyrodę dbamy – surowce wtórne zbieramy”

Jak bardzo zaśmiecamy nasze otoczenie, widać na poboczach dróg, podczas spacerów po lesie czy w trakcie plażowania nad jeziorem. Wszędzie są odpady i to w dużych ilościach. Pozostawili je mieszkańcy, dla których najwyraźniej wysiłkiem nie do pokonania było zabranie opakowań po przyniesionych produktach spożywczych i umieszczenie ich w odpowiednim pojemniku. Mało tego, są ludzie, którzy potrafią wyrzucić przez okno podczas podróży samochodem np. zużyte pieluchy czy zawieźć stare opony do lasu zamiast do PSZOK-u. Takie zachowanie jest nie tylko nieekologiczne, ale też niepatriotyczne.

Konkurs Urzędu Gminy Wąpielsk „O przyrodę dbamy – surowce wtórne zbieramy” był skierowany do uczniów szkół podstawowych. Uświadomił naj-

młodszym, że to co uważamy za odpad może być cennym surowcem.

– Założeniem konkursu było podnoszenie świadomości ekologicznej dzieci i młodzieży ze szczególnym uwzględnieniem zasad selektywnej zbiorki odpad-

dów jako działań o bardzo dużym znaczeniu dla środowiska naturalnego i gospodarki kraju poprzez tworzenie trwałych nawyków i zachowań, ekologicznego stylu życia w domu, szkole, najbliższym otoczeniu oraz zwrócenie uwagi na możliwość

powtórznego wykorzystania odpadów – tłumaczy Milena Przybyła z Urzędu Gminy Wąpielsk.

W piątek 23 maja sekretarz gminy Agnieszka Ciecierska odwiedziła Szkołę Podstawową w Półwiesku Małym oraz Zespół Szkolno-Przedszkolny w Radzi-

kach Dużych z nagrodami w postaci bonów za zebrane surowce wtórne. Społeczność Szkoły w Radzikach Dużych wykazała się dużym zaangażowaniem, za co otrzymała talon o wartości 4 tys. zł. Natomiast do Półwieska Małego trafiło 650 zł.

– Dziękujemy uczniom, nauczycielom i rodzicom za ogromne zaangażowanie i wspólne działania na rzecz naszej planety. Takie inicjatywy pokazują, że ekologia to nie tylko hasło, ale styl życia – mówią organizatorzy akcji, chyba trochę na wyrost. Tak być powinno i może tak się kiedyś stanie, gdy nie będziemy już oglądać pracowników Samorządowego Zakładu Budżetowego w Wąpielsku zbierających śmieci wzdłuż gminnych i powiatowych dróg.

(jd)

fot. UG Wąpielsk

Gmina Brzuze

W szkołach o segregacji odpadów

Już od najmłodszych lat warto uświadamiać dzieciom, że śmieci nie wolno wyrzucać za siebie, tylko do odpowiednich koszy czy pojemników. Od tego zależy wygląd naszego najbliższe otoczenie, a obecnie nie jest z tym najlepiej.

W gminie Brzuze uczniowie szkół podstawowych z Ostrowitego, Radzinka, Trąbina i Ugoszcza wysłuchali prelekcji współpracownika Zakładu Handlowo-Usługowego „Karo”, który wyjaśnił zasady segregacji odpadów i recyklingu. Mówca również opowiedział w jaki sposób można ograniczyć zużycie papieru, a przede wszystkim plastiku, w którym nasza planeta tonie.

Firma „Karo” zajmuje się od-

bieraniem odpadów od mieszkańców gminy Brzuze i osoby w niej pracujący wiedzą, że segregacja nie zawsze jest prawidłowa. Tego rodzaju spotkania, jakie odbyły się we wszystkich szkołach z terenu gminy podnoszą ekologiczną świadomość uczniów i uświadamiają na problem, z którym w naszym kraju niezbyt dobrze sobie radzimy.

– Spotkania w szkołach organizowane przez gminę Brzuze mają na celu kształtowanie

proekologicznych postaw wśród dzieci i młodzieży – tłumaczy Agnieszka Krauza z UG Brzuze.

Słuchacze prelekcji otrzymali ulotki informacyjne dotyczące nowych zasad selektywnej zbiorki odpadów komunalnych, które przydadzą się w każdym domu. Gdy śmieci znajdą się w odpowiednich workach czy pojemnikach ich odbiorcom będzie łatwiej i szybciej poddać je recyklingowi.

Tekst i fot. (jd)

Gmina Wąpielsk

Z wizytą w teatrze

Dużo się mówi o wykluczeniu komunikacyjnym mieszkańców wsi i małych miasteczek. To nie jedyna dolegliwość, jaką odczuwają. Spotyka ich również wykluczenie w dostępie do kultury, szczególnie wysokiej.

Dla seniorów wyprawa do teatru odległego o kilkadziesiąt czy kilkaset kilometrów to wyzwanie. Nawet jeśli mają i prowadzą samochód to powrót późnym wieczorem jest uciążliwy, a nie zawsze znajdzie się ktoś młodszy z rodziny czy znajomych, kto ma czas i chęć z nimi pojechać. Na szczęście zdarzają się okazje, żeby odwiedzić przybytek Melpomeny w sposób wygodny i w doborowym towarzystwie.

W czwartek 15 maja słuchacze Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Wąpielsku pojechali do Teatru im. Wilama Horzycy w Toruniu na spektakl „Bareja wieczorową porą” w reżyserii Łukasza Czuja. Przedstawienie to muzyczna komedia z piosenkami różnymi gatunkowo, poczynając od utworów musicalowych, przez refleksyjne ballady po

numery rockowe.

Autorem muzyki jest Marcin Partyka, a na scenie aktorom towarzyszy sześciuosobowy zespół instrumentalistów.

W wyprawie do Torunia uczestniczyły również: Katarzyna Czapiewska – kierowniczka Gminnej Biblioteki Publicznej w Wąpielsku z siedzibą w Radzikach Dużych oraz Agnieszka Ciecierska – sekretarz gminy Wąpielsk.

– To była nie tylko okazja do kontaktu z żywą sztuką teatralną, ale też wspólnego spędzenia czasu w inspirującej atmosferze. Cieszymy się, że nasi seniorzy tak aktywnie uczestniczą w życiu kulturalnym pokazując, że pasja do kultury nie ma wieku – podkreśla Milena Przybyła z Urzędu Gminy Wąpielsk.

(jd), fot. UG Wąpielsk

O niezwyklej roli kobiet

GMINA DĘBOWA ŁĄKA ▶ Gminna Biblioteka Publiczna w Dębowej Łące została partnerem projektu „Budowniczkini na Kujawach i Pomorzu”, realizowanego przez Wojewódzki Ośrodek Animacji Kultury w Toruniu, dzięki temu 21 maja 2025 r. w Dębowej Łące odbyło się wyjątkowe wydarzenie kulturalne

Uczestnicy mieli okazję obejrzeć spektakl pt. „Budowniczkini” w reżyserii Pawła Paszty, który poruszył publiczność swoją głębią i przesłaniem. Przedstawienie stanowiło punkt wyjścia do refleksji nad znaczeniem kobiet w budowaniu wspólnoty. Był to kameralny spektakl o kobietach, które w przeszłości bezinteresownie angażowały się w życie lokalnych społeczności, budowały, a czasem naprawiały relacje międzyludzkie.

Bohaterkami spektaklu były kobiety, o których pamiętają już nieliczni mieszkańcy małych miasteczek i wsi z regionu Kujaw

i Pomorza, m.in. wybitna lekkoatletka, znaczona i wiele innych. Jedną z bohaterek spektaklu była Maria Lorenc – gospoia księdza Lewańczyka z Łobdowa, działaczka, założycielka Koła Gospodyń Wiejskich w Łobdowie, które do tej pory prężnie działa. Dlatego dla mieszkańców gminy Dębowa Łąka, a zwłaszcza wsi Łobdowo, było to niezwykle ważne przeżycie. Scenariusz spektaklu powstał na podstawie wywiadów terenowych kilkunastu miejscowości województwa kujawsko-pomorskiego, w tym również z mieszkańcami wsi Łobdowo. Sceny za-

wierające elementy biografii Pani Marii niezwykle poruszyły całą publiczność.

Kolejnym elementem wydarzenia była wystawa pt. „Transfer” autorstwa Pauli Rudź i Pawła Nykowskiego, która zachwyciła uczestników artystycznym wyrazem i wniosła nowe perspektywy postrzegania ludzi wokół nas. Na zakończenie spotkania koordynatorka projektu Anna Weistock-Mentel zaprosiła publiczność do inspirującej rozmowy, przeprowadzonej w formie warsztatów, o historiach kobiet odważnych z naszego najbliższego otoczenia,

rozmowy dostarczyły wartościowych materiałów, które zostaną przekazane do cyfrowego archiwum projektu.

– Organizator wydarzenia – Gminna Biblioteka Publiczna w Dębowej Łące – dziękuje wszystkim, którzy współtworzyli to wydarzenie. To był zaszczyt i przyjemność – mówi Justyna Frankiewicz z GBP w Dębowej Łące. – Dziękujemy sołectwu Dębowa Łąka za przygotowanie poczęstunku – dodaje.

„Jeśli nie znamy historii kobiet, to nie znamy połowy historii” – ta myśl była punktem wyjścia

do projektu „Budowniczkini na Kujawach i Pomorzu”. Celem całego projektu jest pokazanie jak wielki wpływ miały liderki – kobiety z małych miejscowości regionu na budowanie lokalnych społeczności. Projekt jest realizowany dzięki dofinansowaniu ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, pochodzących z Funduszu Promocji Kultury – państwowego funduszu celowego oraz budżetu Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

(ak), fot. nadesłane
/Monika Gut

150 lat istnienia jednostki OSP

WĄBRZEŻNO ➤ Obchody jubileuszu połączonego z Wojewódzkim Dniem Strażaka miały relację w ostatnim numerze gazety CWA. Ochotnikom z Wąbrzeźna poświęcimy jeszcze więcej miejsca, w końcu mało kto może pochwalić się 150-leciem

Warto przy okazji tak ważnego wydarzenia przypomnieć historię powstania i działalności strażaków-ochotników w Wąbrzeźnie. W trakcie uroczystości zrobił to druh Janusz Kopczyński. Dzieje jednostki są szczegółowo zbadane i opisane w opublikowanej przez członka jednostki bibliografii „Pożarnictwo Wąbrzeźna na tle historii miasta”. W szczególności dotyczy to pierwszych lat działalności – okres do 1990 roku.

– W pamięci pozostały jedynie fakty i daty, a zdarzenia uległy częściowemu zatarciu. Tu należy wspomnieć, iż korzystaliśmy tylko z tych dokumentów, które jeszcze przechowywały się do dnia dzisiejszego i stanowią wiarygodne źródło. Sięgając do tychże dokumentów, możemy ściśle określić, iż założycielami Pomorskiej Ochotniczej Straży Ogniowej, gdyż taką nazwę przyjęto, byli: Marian Gostomski – burmistrz miasta, Abraham Hirsch – kupiec, Roman Jordan – zegarmistrz, Jan Przepierski – nauczyciel oraz Piotr Januszewski – budowniczy, a było to dokładnie 1 lipca 1875 roku – mówił Janusz Kopczyński.

Spośród 25 członków ochotników pierwszym naczelnikiem został wybrany druh Kuligowski Władysław. Jak wskazują ocalałe dokumenty, jednostka posiadała: sikawkę ręczną, drabinę na podwoziu konnym oraz dwie drabiny przystawne, jak również dwa hydranty wewnętrzne, kilofy, topory, węże i prądownice. Cech Rzemiosł Różnych został zobowiązany do wyposażenia strażaków w jednolite umundurowanie.

Zbiórki oraz zdeponowany sprzęt mieścił się w różnych punktach miasta, co w razie pożaru prowadziło do dużych utrudnień. Wtedy to strażacy poruszyli pierwszy raz sprawę budowy, jak to wówczas nazywano, „domu sikawkowego”. Alarmowanie o zaistniałym pożarze ogłaszano przez bicie w dzwon znajdujący się na skrzyżowaniu obecnej ulicy Kopernika i Wolności oraz przez trąbienie trąbką sygnałową. Warunkiem należytego przechowywania i konserwowania sprzętu było posiadanie odpowiednich pomieszczeń. W roku 1909 powstały pierwsze plany budowy nowego budynku dla straży pożarnej, którego uroczyste otwarcie nastąpiło 28 września 1912 roku.

Strażacy-ochotnicy poza działalnością statutową byli współorganizatorami w działalności kulturalnej i społecznej w mieście. Nadeszła druga wojna światowa, zamarto państwo polskie, zamarto działania

polskich organizacji. Co prawda straż nie zginęła, bowiem w skład zarządu weszli zorganizowani obywatele niemieccy, zamieszkali na tych terenach, ale członkami tejże organizacji byli również ochotnicy polscy w ilości 15 członków. Nie sposób pominąć działaczy, którzy zginęli bohaterską śmiercią męczenników narodowych na polach Nielubia i Łopatek, a byli to między innymi: Kalkstein Zygmunt – starosta powiatu wąbrzeskiego, a zarazem prezes zarządu Pomorskiego Okręgu Wojewódzkiego Związku Straży Pożarnych RP w Toruniu, Nowicki Franciszek – sekretarz Zarządu Powiatowego Związku Straży Pożarnych RP w Wąbrzeźnie, Czerwiński Aleksander – członek Ochotniczej Straży Pożarnej w Wąbrzeźnie.

Tablica pamiątkowa ku czci pomordowanych strażaków w czasie drugiej wojny światowej umieszczona jest na historycznym odrestaurowanym murze przy „Domu Strażaka”. Wznowienie działalności Ochotniczej Straży Pożarnej następuje 15 kwietnia 1945 roku. Druh Władysław Żynda, który wówczas zostaje naczelnikiem, organizuje grupę 18 ochotników. W roku 1953 zostaje powołana Straż Obowiązkowa, w skład której wchodzi 45 członków wyznaczonych przez zakłady pracy. Jednostka bierze udział w gaszeniu pożarów na terenie miasta i powiatu jak również w akcjach zapobiegawczych, tak zwanych kontrolach przeciwpożarowych. W roku 1965 jednostka obchodzi uroczystość 90-lecia swego istnienia i zostaje uhonorowana nadaniem sztandaru, a stan liczebny jednostki, ponownie ochotników, wynosi 37 członków.

Przełom lat 1970-1975 to czas intensywnego szkolenia i działalności bojowej, uczestnictwo w różnych zawodach sportowo-pożarniczych, zarówno miejsko-gminnych jak i powiatowych, w których jednostka zawsze osiągała czołowe lokaty. Rok 1975 jest rokiem obchodów 100. rocznicy istnienia jednostki, a uhonorowaniem staje

się fakt dekoracji sztandaru „Złotym Znakiem Związku”.

Pomimo tak wspaniałych osiągnięć i dobrze rozwijającej się jednostki ochotniczej koniec lat siedemdziesiątych i lata następne stają się latami kryzysowymi w jej działalności. Decyzją władz naczelnych następują zmiany administracyjne i przekształcenia, powstaje Straż Zawodowa, która przejmuje pomieszczenia oraz sprzęt będący w posiadaniu ochotników. Należy jednak zaznaczyć, iż w dalszym ciągu nowo powstałe komendy swoją działalność bojową opierają w większości na członkach OSP.

Przychodzą lata osiemdziesiąte, gdzie mimo tak trudnej sytuacji jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej bierze aktywny udział w zawodach na wypożyczonym sprzęcie. Zdobycie wyszkolenie bojowe owocuje w roku 1981 zajęciem pierwszego miejsca drużyn młodzieżowych na zawodach wojewódzkich i udziałem w zawodach krajowych w Rudzie Śląskiej. Tam na 49 jednostek biorących udział zajmuje 14. miejsce. Także w roku 1984 ponownie w zawodach krajowych w Koszalinie zajmuje drugie miejsce.

Osiągnięcia te zauważają nowo powstałe władze samorządowe miasta po 1990 roku. Dzięki wejściu w skład Rady i Zarządu Miasta członków OSP i ich aktywnej działalności sytuacja jednostki zaczęła ulegać stopniowej poprawie. Rokrocznie jednostka zostaje dofinansowywana z budżetu miasta, systematycznie rozwija się i doposaża w nowy sprzęt ratowniczo-gaśniczy i samochody pożarnicze. W 1992 roku zapada decyzja historyczna o nieodpłatnym przekazaniu w użytkowanie nieruchomości komunalnej, która zostaje zaadoptowana na „Dom Strażaka”.

Sytuacja jednostki uległa radykalnej poprawie pod względem wyposażenia w sprzęt bojowy. Jednostka stawia na młodzież, powstaje młodzieżowa drużyna pożarnicza chłopców starszych i młodszych oraz drużyna dziewczęca

– a to wszystko odbywa się przy silnym współudziale członków jednostki. Pomimo borykania się z wieloma trudnościami drużyna ta jako jedyna w powiecie ćwiczy i występuje na zawodach wojewódzkich według regulaminu CTIF. W latach 1996-2002 działała przy jednostce Strażacka Orkiestra Dęta, która w miarę swoich możliwości uświetniała swoją grą uroczystości: strażackie, religijne i państwowe na terenie miasta i powiatu. Z czasem zostaje przeniesiona do Wąbrzeskiego Domu Kultury i pięknie się rozwija – dziś uświetnia swoją grą uroczystości.

Rok 2005 to uroczyste obchody 130-lecia Ochotniczej Straży Pożarnej, na których jednostka zostaje odznaczona Medalem Honorowym im. Bolesława Chomicza. Rok ten był rokiem, w którym dokonano zakupu ze środków budżetowych Urzędu Miasta lekkiego samochodu specjalnego ratownictwa technicznego marki Mercedes. W roku 2007 w czasie obchodów „Dni Wąbrzeźna” jednostka została uhonorowana statuetką Burmistrza Miasta Wąbrzeźno w kategorii: „AKTYWNA ORGANIZACJA”. Rok 2008 to kolejny rok owocnej współpracy ze strażą pożarną z zaprzyjaźnionego miasta Syke. W listopadzie tegoż roku nastąpiło przekazanie jednostce samochodu gaśniczego GBA, marki Mercedes, przez kolegów z Niemiec.

Rok 2010 to kolejny jubileusz, uroczyste obchody 135-lecia OSP oraz wręczenie jednostce nowego sztandaru, ufundowanego przez społeczeństwo miasta Wąbrzeźno. Na tej uroczystości jednostka wyróżniona została odznaką „Za Zasługi Dla Województwa Kujawsko – Pomorskiego”. Rok 2014 to rok, w którym rozpoczęto rozmowy oraz działania w celu przejęcia obiektów po Komendzie Państwowej Straży Pożarnej w Wąbrzeźnie. Rok 2015 to dla jednostki rok przełomowy: jubileusz 140-lecia OSP, otwarcie wyremontowanego obiektu Domu Strażaka oraz otrzymanie od Komendanta Głównego PSP decyzji

o włączeniu jednostki do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego, w którym jest do dziś.

Obecnie jednostka liczy 48 członków zwyczajnych, w tym 27 członków wyjazdowych w Jednostce Operacyjno-Technicznej. Działa również Młodzieżowa Drużyna Pożarnicza, składająca się z 10 członków. Jednostkę wspiera również 6 członków wspierających. Na wyposażeniu są trzy wozy bojowe: ciężki i średni na podwoziu Volvo, lekki na podwoziu Mercedesa i samochód osobowy marki Skoda oraz wiele innego sprzętu, który niezbędny jest do udziału w akcjach ratowniczo-gaśniczych.

Obecny skład zarządu, który został wybrany na walnym zebraniu sprawozdawczo-wyborczym w 2021 roku przedstawia się następująco: prezes Janusz Kopczyński, wiceprezes Ryszard Henryszewski, naczelnik Jarosław Herbowski, sekretarz Radosław Kardaś, skarbnik Jerzy Jankowski, gospodarz Barbara Henryszewska, członek zarządu Bartosz Kwas, członek zarządu Marcin Mazurkiewicz.

– Przez długie lata istnienia naszej jednostki, w szeregach braci strażackiej było dużo dzieci i młodzieży. Tu wzrastali, szkolili się, zdobywali podstawy wiedzy pożarniczej, kształtowali swój charakter i świadomość, uczyli się jak nieść pomoc innym. Wielu z nich odeszło, ale i wielu pozostało. Kontynuowali rozwój strażacki – ukończyli kursy podoficerskie, uczyli się w szkołach chorążych i aspirantów, zdobywali stopnie oficerskie. Są tutaj, na naszej jubileuszowej uroczystości. To jest krótki przegląd naszej historii z ostatnich 150 lat – podsumował prezes Kopczyński.

Zapewne nie wszyscy wiedzieli o wielu istotnych szczegółach historii wąbrzeskiej jednostki. Dlatego takie przypomnienie było uważnie wysłuchane przez wszystkich obecnych na Placu Jana Pawła II, a wśród nich ważnych gości, którymi byli: parlamentarzyści Marcin Skonieczka, Zbigniew Sosnowski, wiceminister sprawiedliwości Arkadiusz Myrcha, minister spraw wewnętrznych i administracji Tomasz Szymański, samorządowcy, przedstawiciele Państwowej Straży Pożarnej z komendantem wojewódzkim st. bryg. Rafałem Świechowiczem, przedstawiciele urzędu marszałkowskiego z wicemarszałek Anetą Jędrzejewską oraz urzędu wojewódzkiego z wicewojewodą Piotrem Hemmerlingiem na czele.

Oprac. i fot. B. Walas

HOROSKOP

KOZIOROŻEC 22.12-19.01

Zwykle masz plan, listę i priorytety – tym razem warto dopuścić trochę spontaniczności. Ktoś bliski może zaproponować coś, co wyda Ci się niepoważne, ale okaże się genialne w skutkach. Zaufaj procesowi – nawet jeśli nie masz wszystkich danych, nie wszystko trzeba przewidzieć. W pracy możesz zostać doceniony, ale pamiętaj, że nie tylko efekty liczą się – także sposób, w jaki współpracujesz z innymi. Serce też chce być czasem priorytetem – pozwól mu.

WODNIK 20.01-18.02

Myślisz inaczej niż reszta – i to właśnie teraz będzie Twoją największą zaletą. W najbliższych tygodniach pojawią się sytuacje, gdzie Twoje nietypowe podejście przyniesie świetne efekty. Nie musisz się dostosowywać – autentyczność to Twoja siła. W relacjach warto być bardziej obecnym, nie tylko umysłowo, ale i fizycznie. Bliscy potrzebują Twojej uwagi – nie w formie porad, tylko ciepła i czasu. Nie analizuj wszystkiego – czasem wystarczy być.

RYBY 19.02-20.03

Twoja wrażliwość będzie jak radar – wyczujesz więcej niż inni. Uważaj tylko, by nie przejmować na siebie całego świata. Teraz liczy się balans: troska o innych i o siebie. W pracy możesz zabłysnąć kreatywnością – ale tylko, jeśli nie zamkniesz się w schematach. Czasem marzenia trzeba przekształcić w działanie. W uczuciach pojawi się szansa na zbudowanie czegoś prawdziwego, jeśli odważysz się mówić o tym, co naprawdę czujesz.

BARAN 21.03-20.04

Masz teraz wyjątkowo silne przebicie – ludzie słuchają, reagują, podążają za Tobą. Działaj, ale nie pędź jak taran. Warto zatrzymać się choćby na chwilę i upewnić, że nie zostawiasz za sobą bałaganu. W pracy pojawi się sytuacja, która przetestuje Twoją cierpliwość. W relacjach osobistych lepiej mówić szczerze, nawet jeśli nie są to łatwe słowa. Twoja autentyczność przyciąga, ale pamiętaj – nie każdy potrafi za nią nadążyć.

BYK 21.04-21.05

Czas na odrobinę luksusu – nie musi to być nowy zegarek czy kolacja w ekskluzywnej restauracji. Może wystarczy kilka spokojnych wieczorów bez pośpiechu i presji? Czerpiesz siłę z prostoty i stabilności, ale ktoś w Twoim otoczeniu może wprowadzić lekki chaos. Zamiast się irytować – potraktuj to jako okazję do sprawdzenia swojej elastyczności. Finansowo – uważaj na pozorne okazje, bo mogą kosztować więcej niż się wydaje.

BLIŻNIĘTA 22.05-20.06

Czas Ci sprzyja, ale tylko wtedy, gdy nie rozdrabniasz się na zbyt wiele tematów naraz. Umiesz żonglować wieloma sprawami, to fakt – tylko że nie każda piłka musi być w powietrzu jednocześnie. Ludzie wokół mogą mieć trudność, by za Tobą nadążyć, ale nie przestawaj mówić – po prostu naucz się słuchać z tą samą intensywnością. Zbliża się decyzja, która wymaga od Ciebie skupienia i pewnej dozy odwagi. Zrób to po swojemu – z błyskiem w oku i z rozważą w sercu.

RAK 21.06-22.07

Serce na dłoni? Jasne, ale nie pozwól, by każdy miał do niego dostęp. To dobry czas na odnowienie starych więzi, ale też na postawienie granic tam, gdzie do tej pory ich nie było. Praca może dawać Ci poczucie sensu, ale nie kosztem emocjonalnego wypalenia. Znajdź balans – jeden dzień tylko dla siebie może działać więcej niż cały weekend pełen zobowiązań. W miłości pojawia się szczerłość – taka, której się nie oczekuje, ale która wywraca wszystko do góry nogami.

LEW 23.07-22.08

Wyglądasz na osobę, która wszystko wie i wszystko kontroluje. I choć często to prawda, w najbliższym czasie życie pokaże, że nie wszystko da się przewidzieć. Zaskoczenie – ale pozytywne – przyjdzie z miejsca, którego zupełnie się nie spodziewasz. Kreatywność, którą w sobie masz, potrzebuje przestrzeni – przestań się ograniczać cudzymi oczekiwaniami. Ktoś Cię obserwuje i uczy się od Ciebie – nawet jeśli o tym nie wiesz.

PANNA 23.08-22.09

Perfekcjonizm bywa błogosławieństwem, ale w tych dniach może stać się kulą u nogi. Czasem „dobre” naprawdę wystarczy – nie musisz wszystkiego dopieszczać do granic możliwości. Twoje otoczenie będzie wdzięczne za Twoją pomoc, ale nie bierz na siebie cudzych obowiązków. W miłości i przyjaźni szukaj naturalności – nie bój się pokazać słabości. To może zbudować zaufanie głębsze niż jakakolwiek maska kompetencji.

WAGA 23.09-23.10

Wszyscy patrzą na Ciebie jak na osobę, która godzi zwaśnione strony, ale kto zadba o Twój wewnętrzny balans? Ten okres to moment, by spojrzeć na siebie z czułością. Zrób coś tylko dla siebie – nie z obowiązku, nie „bo wypada”, tylko dlatego, że to sprawia Ci radość. Możesz być zaskoczony, jak wiele zmienia się, gdy przestajesz grać pod cudze oczekiwania. Relacje się pogłębią, jeśli dasz sobie prawo do oddechu.

SKORPION 24.10-21.11

Twoja intensywność może działać jak magnes – przyciągasz to, co tajemnicze, głębokie i prawdziwe. Ale nie zapominaj, że nie każdy lubi pływać w głębokich wodach. Pojawi się okazja, by coś zakończyć i rozpocząć nowy rozdział. Nie bój się zamknąć drzwi – czasem to jedyny sposób, by otworzyły się inne. W pracy wykaż się inicjatywą – ktoś z wyższej pozycji może zwrócić uwagę na Twój potencjał. W uczuciach – nie manipuluj, nie testuj. Zaufaj.

STRZELEC 22.11-21.12

Podróż nie zawsze oznacza walizki – czasem wystarczy zmienić punkt widzenia. Teraz właśnie życie będzie popychać Cię ku szerszym horyzontom. Możesz mieć do czynienia z osobą, która początkowo wyda się kompletnie inna od Ciebie, ale okaże się Twoim lustrzanym odbiciem. Finansowo – ostrożnie, ale nie asekuracyjnie. Ryzyko przemysłane może się opłacić. W związkach warto zadbać o wolność – ale nie kosztem bliskości.

SUDOKU

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----

Bezpieczeństwo jest priorytetem

REGION ▶ Ponad milion złotych na nowoczesny sprzęt dla ratowników, tysiące przeszkolonych mieszkańców, wsparcie dla służb i samorządów, intensywna współpraca z organizacjami społecznymi i mundurowymi – to bilans zaangażowania Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego w poprawę bezpieczeństwa mieszkańców i turystów w 2024 roku

– Samorząd województwa systematycznie przeznacza środki na zakupy nowoczesnego sprzętu, paliwa do łodzi patrolowych oraz szkolenia strażaków i ratowników wodnych. Konsekwentnie wzmacniamy poczucie bezpieczeństwa mieszkańców regionu – podkreśla Marszałek Piotr Całbecki.

Nowoczesny sprzęt dla ratowników – inwestycje warte miliony

W 2024 roku dzięki środkom unijnym w wysokości 1,1 mln zł osiem jednostek Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego z regionu wzbogaciło się o nowoczesny sprzęt, m.in. skutery, drony z kamerami termowizyjnymi, sonary, łodzie, sanie ratownicze i plecaki medyczne. Liderem projektu o wartości 1,1 mln zł był WOPR Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Dodatkowo, w ramach projektu szkoleniowego finansowanego ze środków RPO 2014–2020 (3,5 mln zł), blisko 1000 osób zdobyło kwalifikacje do pracy w ratownictwie wodnym. Na zakup paliwa do łodzi patrolowych samorząd w 2024 r. przeznaczył 120 tys. zł. Do 2026 roku

planowane są kolejne inwestycje – za 7 mln zł zostanie zakupiony nowy sprzęt, w tym samochody, quady, kajaki, defibrylatory i radiotelefony.

Policja, Państwowa Straż Pożarna i OSP

W 2024 roku podpisano umowy na strategiczne zakupy: Policja: zakup specjalistycznych pojazdów umożliwiających bezpieczny transport psów policyjnych (1,66 mln zł) oraz na zakup dronów i sprzętu specjalistycznego (łącznie 2,98 mln zł); Państwowa Straż Pożarna: pojazdy i sprzęt specja-

listyczny (6,7 mln zł); OSP: sprzęt i pojazdy (27,9 mln zł). W ramach projektu „Bezpieczne Kujawy i Pomorze” do 107 jednostek OSP trafią m.in. 29 samochodów ratowniczo-gaśniczych, 10 łodzi ratowniczych, 6 pojazdów typu UTV, specjalistyczne przyczepy, motopompy, drony oraz zestawy narzędzi hydraulicznych.

Edukacja, profilaktyka i wydarzenia sportowe

Rok 2024 to także intensywne działania edukacyjne i prewencyjne: Przeszkolono 138 pracowników Urzędu Marszałkowskiego

w zakresie pierwszej pomocy. W XII Kujawsko-Pomorskiej Olimpiadzie Wiedzy o Bezpieczeństwie wzięło udział 570 uczniów. Ponad 700 osób uczestniczyło w turniejach BRD i zawodach młodzieżowych drużyn pożarniczych. Wydarzenia takie jak sympozjum bezpieczeństwa ruchu drogowego i „Europejski Dzień bez Wypadków Śmiertelnych” zgromadziły ponad 1000 uczestników. Samorząd wspierał także wydarzenia sportowo-ratownicze, w tym Mistrzostwa Polski Ratowników Wodnych w Skępem i zawody „Najtwardszy

Strażak PSP” w Toruniu.

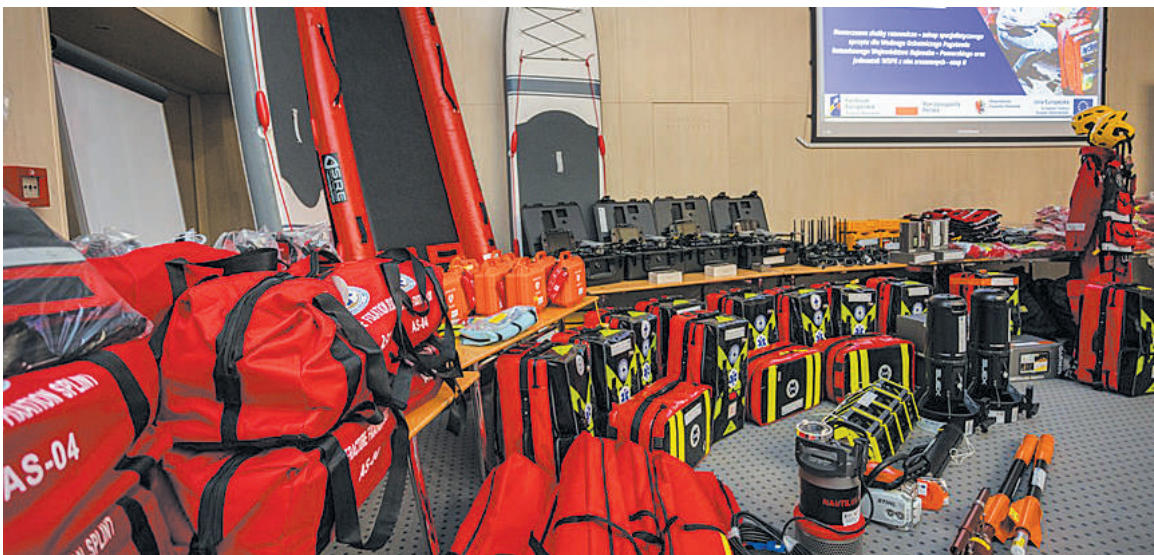
Działania stowarzyszenia Salutaris

Stowarzyszenie Salutaris udzieliło w ubiegłym roku pomocy 31 samorządom na kwotę 550 tys. zł oraz jednostkom OSP – 150 tys. zł na zakup sprzętu. Zorganizowano również zbiórkę „Pomoc dla powodziń”, w ramach której zebrano 47 tys. zł. Do stowarzyszenia dołączyło 3 nowych członków – dziś zrzesza już 98 jednostek samorządu terytorialnego. W mijającym roku samorząd uczestniczył w pracach Kujawsko-Pomorskiej Rady BRD oraz Rady Bezpieczeństwa na Wodach. Przeprowadzono ćwiczenia kryzysowe „Samorząd – 2024” z udziałem Wojska Polskiego oraz zorganizowano Dni Honorowych Dawców Krwi.

W 2025 roku planowane są kolejne inwestycje i projekty wspierające służby ratownicze, finansowane z nowej perspektywy unijnej.

(red)

fot. Tomasz Czachorowski
eventphoto.com.pl
dla UMWKP

DOBRZE TO WIEDZIEĆ

Kwiecień z najniższym bezrobociem od 1990 roku

Stopa bezrobocia rejestrowanego w końcu kwietnia 2025 roku wyniosła 5,2 proc. Była o 0,1 pkt proc. niższa niż w końcu marca br. i o 0,1 pkt proc. wyższa w porównaniu do końca kwietnia poprzedniego roku. Główny Urząd Statystyczny potwierdził tym samym szacunki Ministerstwa Pracy opublikowane na początku miesiąca. Najniższe bezrobocie odnotowano w województwie wielkopolskim (3,1 proc.), a najwyższe w województwie podkarpackim (8,6 proc.).

Dużo mniej bezrobotnych w urzędach pracy

W kwietniu 2025 roku odnotowano znaczny spadek liczby bezrobotnych – było już o 27,2 tys. mniej niż przed miesiącem. I tak w końcu kwietnia w urzędach pracy zarejestrowanych było 802,7 tys. bezrobotnych. To nieznacznie, bo zaledwie o 5,6 tys. więcej, niż w końcu kwietnia 2024 roku. Kwiecień 2025 roku to 91,5 tys. bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy i 118,7 tys. osób, które się wyrejestrowały. W porównaniu z kwietniem poprzedniego roku to spadek odpowiednio o 5,6 proc. i 2,7 proc.

Polska druga w UE pod względem bezrobocia

Jak wygląda sytuacja na rynku pracy w Polsce w porównaniu z innymi krajami Unii Europejskiej? Bardzo dobrze! Jak wynika z danych Eurostatu (liczonych zgodnie z jego metodologią) w marcu 2025 roku Polska zajęła 2. miejsce wśród krajów UE pod względem stopy bezrobocia (2,7 proc.). To nieznaczny wzrost w porównaniu z lutym 2025 (2,6 proc.). Liczba bezrobotnych w marcu br. wyniosła 473 tys. wobec miesiąc wcześniej 469 tys. Niższe bezrobocie odnotowały tylko Czechy (2,6 proc.).

Umowa zlecenie czy własna działalność będą wliczać się do stażu pracy

Stały Komitet Rady Ministrów przyjął 22 maja 2025 roku projekt Ministerstwa Pracy zakładający, że okresy prowadzenia jednoosobowej działalności gospodarczej oraz wykonywania pracy na podstawie umowy zlecenia będą wliczały się do stażu pracy. Do tej pory liczyły się tylko lata przepracowane „na etacie”. To ważna zmiana dla milionów pracowników i pracowników w Polsce. Zgodnie z obowiązującymi dzisiaj przepisami umowy zlecenia oraz okres prowadzenia działalności gospodarczej nie wliczają się do stażu pracy. W praktyce oznacza to, że osoba pracująca przez kilka czy kilkanaście lat wyłącznie na umowie zlecenie, ma w świetle prawa niższy staż pracy niż osoba zatrudniona na etacie np. od roku.

Co wliczy się w staż pracy?

Zgodnie z projektem do okresu zatrudnienia wliczane będą: okresy prowadzenia przez osobę fizyczną pozarolniczej działalności oraz okresy pozostawania osobą współpracującą z osobą prowadzącą pozarolniczą działalność, okresy: wykonywania umowy zlecenia lub o świadczenie usług, wykonywania umowy agencyjnej, pozostawania osobą współpracującą z ww. osobami, pozostawania członkiem rolniczej spółdzielni produkcyjnej i spółdzielni kółek rolniczych, przebyty za granicą okres innej niż zatrudnienie działalności zarobkowej, okres zawieszenia działalności gospodarczej przez osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą w celu sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem, za który zostały opłacone składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. Wymienione okresy co do zasady będą potwierdzane zaświadczeniami wydanymi przez ZUS. Okresy zatrudnienia niepodlegającego zgłoszeniu do ZUS oraz okresy innej niż zatrudnienie pracy zarobkowej za granicą będą z kolei potwierdzane na zasadach ogólnych reguł dowodowych. Co to oznacza? To na pracowniku spoczywać będzie ciężar udowodnienia okresu zatrudnienia.

Kiedy nowe przepisy wejdą w życie?

Projekt przewiduje, że nowe przepisy będą obowiązywały od 1 stycznia 2026 r. Odpowiednio długie vacatio legis jest niezbędne, by pracodawcy mieli czas na ustalenie stażu pracy poszczególnych pracowników w świetle nowych przepisów, na dokonanie związanych z tym obliczeń, wprowadzenie ewentualnych zmian w przepisach zakładowych, jak również na zabezpieczenie środków na sfinansowanie nowych rozwiązań.

➤ 29 maja

1493 – Wielki mistrz zakonu krzyżackiego Johann von Tieffen złożył w Poznaniu hołd lenny królowi Janowi I Olbrachtowi.

1953 – Nowozelandczyk Edmund Hillary wraz z nepalskim szerpą Tenzingiem Norgayem jako pierwsi w historii weszli na szczyt Mount Everestu.

2016 – Vive Tauron Kielce jako pierwsza polska drużyna wygrała Ligę Mistrzów piłkarzy ręcznych, pokonując w meczu finałowym turnieju Final Four w Kolonii węgierski MVM Veszprém KC.

➤ 30 maja

1498 – Krzysztof Kolumb rozpoczął swą trzecią wyprawę do Nowego Świata.

1943 – Rozpoczęło się scalanie oddziałów Batalionów Chłopskich z Armią Krajową.

2008 – Podczas konferencji w Dublinie 111 państw poparło zakaz używania bomb kasetowych. Od głosu m.in. wstrzymała się Polska.

➤ 31 maja

1859 – W Londynie po raz pierwszy zabrzmiał dzwon Big Ben.

1911 – W stoczni Harland and Wolff w Belfaście zwodowano „Titanica”.

1915 – I wojna światowa: między Bolimowem a Sochaczewem wojska niemieckie użyły 264 tony ciekłego chloru wypuszczonego z 12 tysięcy butli rozmieszczonych przed linią okopów rosyjskich. W ciągu kilkunastu minut zginęło kilka tysięcy rosyjskich żołnierzy.

1950 – Powstała Wyższa Szkoła Rolnicza, obecnie Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie.

➤ 1 czerwca

1863 – Powstanie styczniowe: między Małkinią a Czyżewem dróżnik kolejowy dokonał sabotażu poprzez rozkręcenie szyn doprowadzając do katastrofy rosyjskiego pociągu, w wyniku której zginęło 20 oficerów i 600 żołnierzy.

1950 – Ukazał się komunikat prasowy Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych o zrzuconiu przez amerykańskie samoloty u polskiego wybrzeża masowych ilości stonki ziemniaczanej, która po wydostaniu się na brzeg miała się rozplenić po całym kraju.

2008 – Wybuchł pożar w Universal Studios w Kalifornii, niszcząc m.in. dekoracje imitujące Nowy Jork i 50 000 taśm filmowych z XX wieku. Straty oszacowano na 100 milionów dolarów.

➤ 2 czerwca

1897 – Guglielmo Marconi uzyskał patent na radio.

1947 – Bitwa o handel: Sejm Ustawodawczy przyjął ustawy: w sprawie zwalczania drożyzny i nadmiernych zysków w obrocie handlowym, o obywatelskich komisjach podatkowych i lustratorach społecznych oraz o zezwoleniach na prowadzenie przedsiębiorstw handlowych i budowlanych.

2006 – W zakładach w Ursusie zjechał z linii montażowej półtoramilionowy ciągnik rolniczy.

➤ 3 czerwca

1460 – Wojna trzynastoletnia: papież Pius II ekskomunikował walczące z zakonem krzyżackim stany pruskie oraz ich sprzymierzeńców, czyli króla Polski Kazimierza IV Jagiellończyka i jego poddanych.

1652 – Powstanie Chmielnickiego: początek dwudniowego mordu na ok. 3500 polskich jeńców pojmanych po bitwie pod Batohem.

1880 – Alexander Graham Bell przeprowadził przy użyciu swego fototelefonu pierwszą w świecie bezprzewodową transmisję telefoniczną.

➤ 4 czerwca

1948 – Pilot Stanisław Skalski, najlepszy polski as myśliwski z okresu II wojny światowej, został aresztowany przez Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego pod fałszywymi zarzutami szpiegostwa na rzecz Wielkiej Brytanii i USA.

1989 – Odbyła się I tura pierwszych po II wojnie światowej częściowo wolnych wyborów do Sejmu i całkowicie wolnych do Senatu, zakończonych miażdżącym zwycięstwem obozu „Solidarności”, który zdobył 99 na 100 mandatów senatorskich i wszystkie 161 mandatów poselskich przypadających kandydatom bezpartyjnym. Datę tę uznaje się za upadek komunizmu w Polsce.

➤ 5 czerwca

1443 – Najsilniejsze historyczne trzęsienie ziemi na ziemiach polskich o sile ocenianej na powyżej 6 stopni w skali Richtera z epicentrum na północ od Wrocławia. Największe straty odnotowano w samym Wrocławiu, w Krakowie zawało się sklepienie kościoła św. Katarzyny Aleksandryjskiej i św. Małgorzaty.

1938 – W swym pierwszym w historii występie na Mistrzostwach Świata w Piłce Nożnej rozgrywanych we Francji, Polska przegrała w Strasburgu po dogrywce z Brazylią 5:6 i odpadła z turnieju.

1981 – Amerykańskie Centrum Kontroli i Prewencji Chorób doniosło w swym cotygodniowym biuletynie, że 5 homoseksualistów z Los Angeles zapadło na rzadką odmianę zapalenia płuc. Był to pierwszy opis choroby, którą rok później nazwano AIDS.

➤ 6 czerwca

1891 – Rozpoczęło działalność Krakowskie Ochotnicze Towarzystwo Ratunkowe, pierwsze pogotowie ratunkowe w Polsce i drugie w Europie (po wiedeńskim).

1944 – Rozpoczęło się lądowanie wojsk alianckich w Normandii, największa operacja desantowa w historii wojen.

1973 – W Bielsku-Białej rozpoczęto seryjną produkcję Fiata 126p.

➤ 7 czerwca

1457 – Wojna trzynastoletnia: król Kazimierz IV Jagiellończyk wjechał triumfalnie na wykupiony od czeskich najemników zamek w Malborku.

1929 – Wraz z wejściem w życie traktatów laterańskich powstało państwo Watykan.

2017 – Na łamach tygodnika „Nature” ogłoszono odkrycie datowanych na 315 tys. lat szczątków Homo sapiens w Dżabal Ighud w południowym Maroku, co oznacza, że człowiek rozumny istniał już 100 tys. lat wcześniej, niż dotychczas sądzono.

➤ 8 czerwca

1940 – Bitwa o Atlantyk: okręt podwodny ORP „Orzeł” nie powrócił planowo do brytyjskiego portu i 11 czerwca został uznany za utracony.

2003 – Zakończyło się dwudniowe referendum europejskie. Frekwencja wyniosła 58,85%, a 77,45% głosujących opowiedziało się za wejściem Polski do Unii Europejskiej.

2008 – Robert Kubica jako pierwszy Polak w historii wygrał wyścig Formuły 1 – GP Kanady 2008.

➤ 9 czerwca

1863 – Powstanie styczniowe: personel Banku Polskiego na Placu Bankowym w Warszawie przekazał powstańcom pod wodzą Aleksandra Waszkowskiego depozyty Kasy Głównej Królestwa w wysokości 3,6 miliona złotych, 500 tysięcy rubli i wielu listów zastawnych.

1934 – Premiera pierwszego filmu animowanego z Kaczorem Donaldem.

1942 – W nocy z 8 na 9 czerwca w okolicy osady Kamienna Karczma na Pomorzu członkowie polskiego ruchu oporu z Tajnej Organizacji Wojskowej „Gryf Pomorski” dokonali zamachu na pociąg, którym miał jechać Adolf Hitler. Ponieważ plan podróży Hitlera został przez niego zmieniony w ostatniej chwili, zamachowcy wysadzili w powietrze inny skład.

➤ 10 czerwca

1942 – Niemcy rozpoczęli likwidację getta w Olkuszu. W ciągu pięciu dni w dwóch transportach wywieziono do obozu Auschwitz-Birkenau około 3 tys. Żydów.

1991 – Premiera modelu FSO Polonez Caro.

2009 – W brazylijskim mieście Sao Paulo utworzył się rekordowy korek drogowy długości 293 km.

➤ 11 czerwca

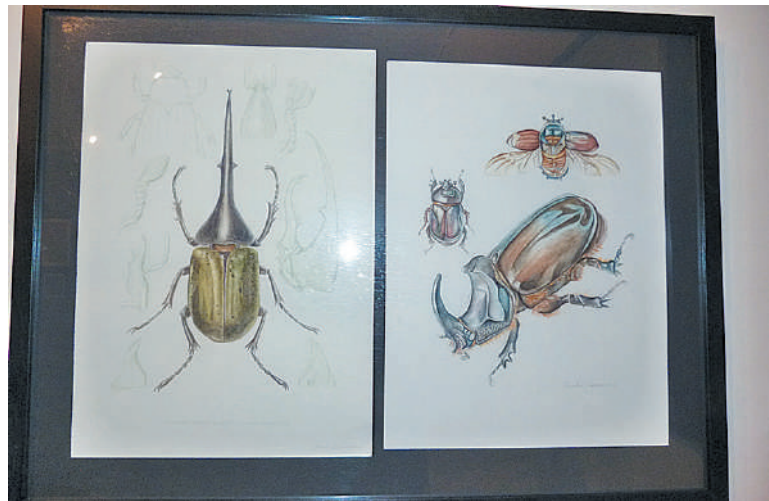
1577 – Wojna Rzeczypospolitej z Gdańskiem: wojska króla Stefana Batorego rozpoczęły oblężenie miasta.

1933 – W pierwszym w historii meczu eliminacyjnym do II Piłkarskich Mistrzostw Świata 1934 we Włoszech Szwecja pokonała Estonię 6:2. Do I Mistrzostw Świata w Urugwaju eliminacji nie rozgrywano.

2000 – Na Rynku Głównym w Krakowie około 2 tys. trębaczy wykonało w południe Hejnał mariacki, ustanawiając rekord Guinnessa.

Wystawa młodych artystów

RYPIN ▶ Jeszcze do wtorku 17 czerwca można oglądać w Muzeum Ziemi Dobrzyńskiej wystawę prac uczniów Liceum Sztuk Plastycznych w Rypinie. Warto na nią zajrzeć, bo poziom większości dzieł jest wysoki

Liceum powstało w 2007 roku. Kształci w 5 pracowniach artystycznych przyszłych malarzy, rzeźbiarzy, grafików i fotografików. Jest to szkoła, w której trudno się nudzić, lecz żeby się do niej dostać, należy spełnić jeden zasadniczy warunek – być uzdolnionym, a jeszcze lepiej

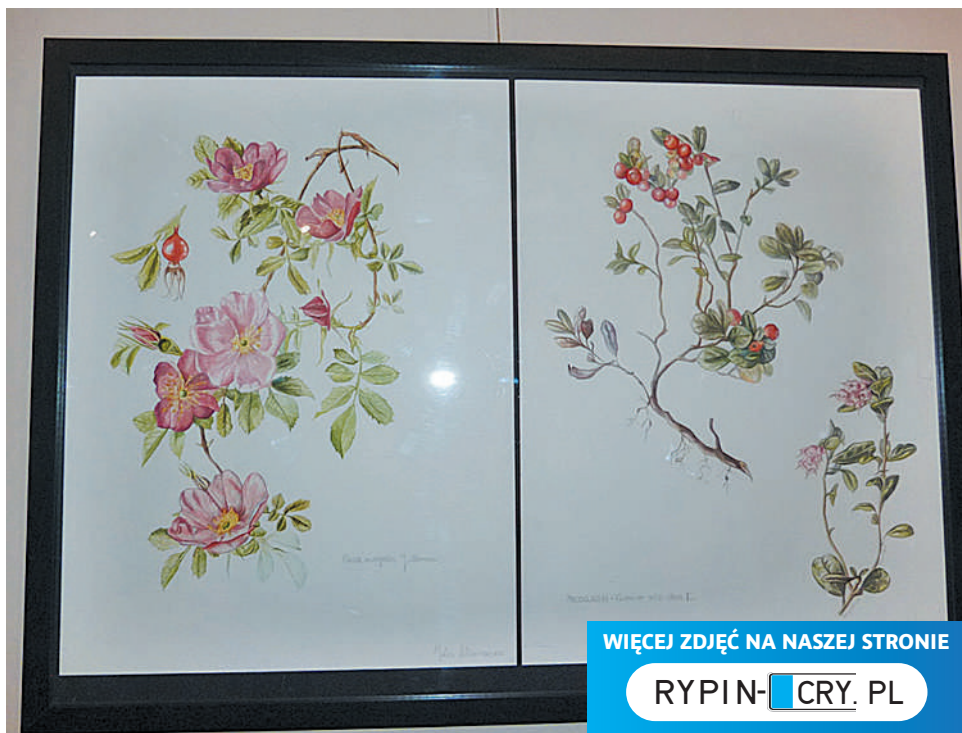
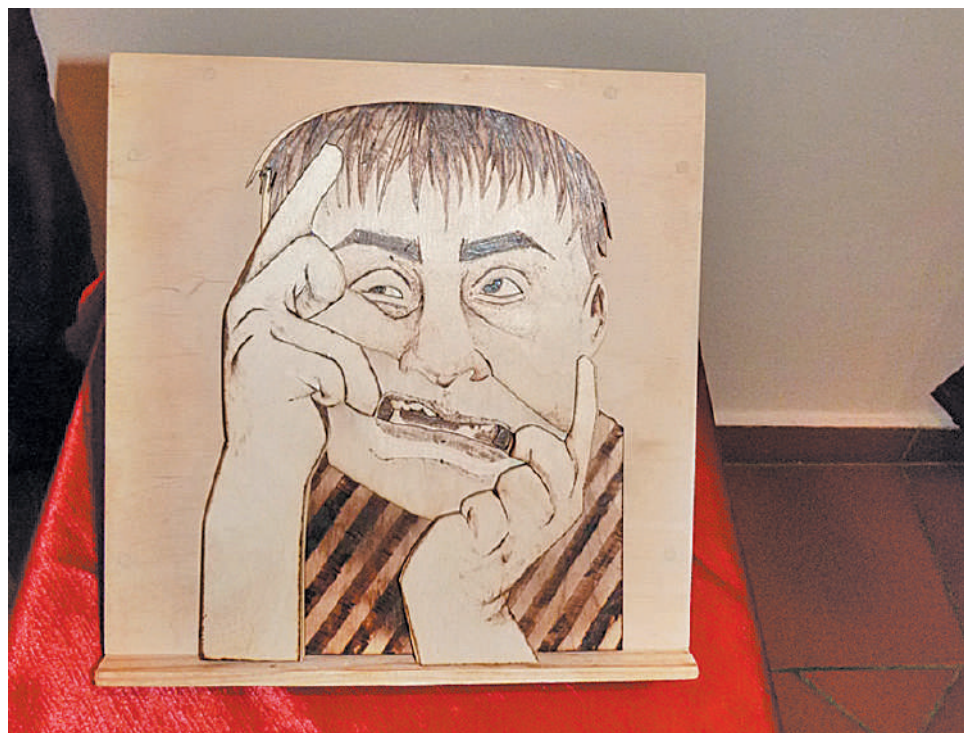
utalentowanym.

Wbrew temu co się powszechnie sądzi, po liceum plastycznym można znaleźć ciekawą i całkiem dobrze płatną pracę albo kształcić się dalej na uczelniach artystycznych czy wydziałach architektury politechnik.

Na wystawie jest do zobaczenia malarstwo sztalugowe, grafiki, ilustracje, rysunki, fotografie, płaskorzeźby. Gdyby ktoś miał niedosyt, prace uczniów Plastyki pokazał również Brodnicki Dom Kultury. Tam wystawa będzie czynna do końca czerwca.

Obecnie trwa rekrutacja do szkół ponadpodstawowych. Jeśli absolwent podstawówki lubi malować, rysować, fotografować itd. i ma w tym kierunku predyspozycje, może wybrać rypińskie Liceum Sztuk Plastycznych. Jeszcze do 11 czerwca można składać dokumenty w sekretariacie szkoły. Następnego dnia – 12 czerwca rano zaczyna się egzamin praktyczny z rysunku, malarstwa i kompozycji przestrzennej, a po południu teoretyczny.

Tekst i fot. (jd)

WIĘCEJ ZDJĘĆ NA NASZEJ STRONIE

RYPIN-CRY.PL

Rypin

Na co pójdzie 150 tys. zł?

dokończenie ze str. 1

– Głosowanie mieszkańców odbędzie się w terminie od 13 do 23 września w punktach wyznaczonych do głosowania i drogą elektroniczną. Tradycyjnie, podczas Targów Agra, w namiocie organizatora będzie funkcjonował dodatkowy punkt głosowania. Zwycięskie projekty zostaną zrealizowane w roku 2026.

W ubiegłym roku mieszkańcy wybrali m.in. projekt „Zakup szafek na podręczniki dla uczniów Szkoły Podstawowej nr 1 w Ze-

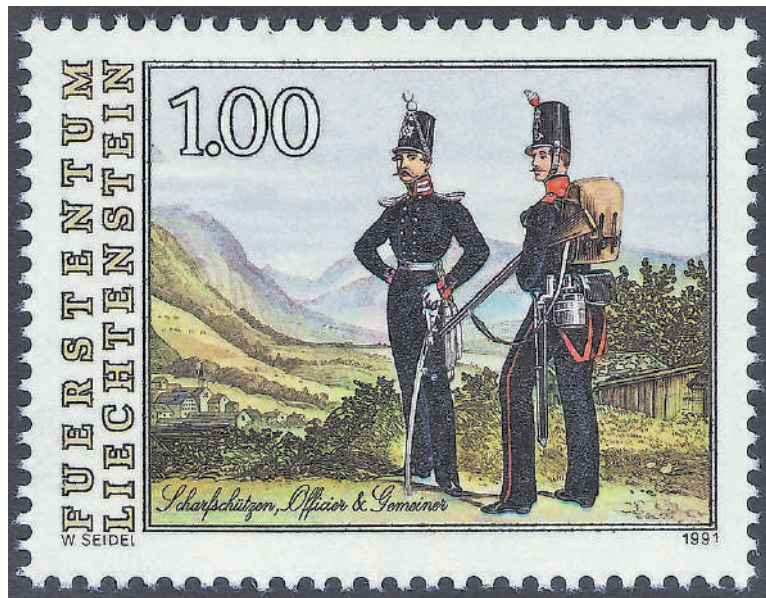
spole Szkolno-Przedszkolnym nr 1” oraz „Grupa Estradowa rozwija talenty. Przygotowanie choreografii i teledysków z udziałem tancerzy z Rypin”. Projekty zostały przekazane do realizacji. Efekty zobaczymy już w tym roku.

Więcej informacji, regulamin oraz formularze zgłoszeniowe dostępne są na stronie: <https://rypin.budzetobywatelski.pl/> jak również w Urzędzie Miasta Rypin, ul. Warszawska 40, pokój 209.

(ak), fot. archiwum

Mała armia w małym kraju

XVIII WIEK ▶ Każde polskie dziecko wie o sławnych bitwach w historii naszego kraju. Czasami były to sławne zwycięstwa, innym razem przykre porażki. Dziś zajmiemy się jednak historią wojskowości małego Lichtensteinu

Lichtenstein został zjednoczony w 1712 roku przez księcia Jana Adama Lichtensteina. Początkowo armia tego księstwa liczyła sobie 19 mężczyzn. Pierwszy chrzest bojowy wojskowi z alpejskiego państewka przeszli w czasie wojen z Francją, objętą rewolucją na przełomie XVIII i XIX wieku. Wysłano 20 żołnierzy, by walczyli przeciwko Francuzom. Niestety w kolejnej wojnie to Francja najechała Lichtenstein, niszcząc wiele osad. Okupacja kraju trwała dwa miesiące i zakończyła się bitwą, w której austriacki marszałek Franjo Jelacic pokonał 18 000 Francuzów, stacjonujących w Lichtensteinie.

Mały kraj miał szczęście, ponieważ zawsze był popierany przez wielkie monarchie, w tym Austrię, Rosję i Prusy, które nam kojarzą się bardzo źle. W latach 1848-58 dowódcą armii Lichtensteinu był ba-

warski kapral Ludwig Freiherr von Falkenhausen. Ludwik początkowo nie był lubiany, ponieważ był protestantem, a Lichtenstein to państwo katolickie. Odchodząc, kapral pozostawił po sobie długi spowodowane nadużywaniem alkoholu.

Kolejnym dowódcą był Peter Rheinberger. Był pierwszym oficerem na czele armii, chociaż w stopniu zaledwie porucznika. Za jego kadencji armia rozrosła się do rekordowego składu - 82 żołnierzy. W czasie wojny między Prusami, a Austrią w 1866 roku Lichtenstein opowiedział się po stronie Austrii. 80 żołnierzy wyruszyło na alpejską przełęcz Stelvio. Tu okopali się i bronili przeciwko atakującym ich Włochom (sprzymierzeńcom Prus). Wojna zakończyła się porażką Austrii, ale żołnierze Lichtensteinu wrócili do domu z radością.

Żaden z nich nie zginął, a co więcej, do domu wrócili w 81. Do dziś są dwie wersje wyjaśniające dodatkowego żołnierza. Pierwsza mówi, że był to austriacki oficer, a druga, że włoski rolnik.

Niedługo po wielkim zwycięstwie na przełęczy Stelvio armia Lichtensteinu została rozwiązana, a kraj ogłosił neutralność. W czasie I wojny światowej kraj pozostawał formalnie neutralny, ale na frontach zginęło 4 jego obywateli. Byli to ochotnicy do armii niemieckiej i austro-węgierskiej. Jednym z poległych był książę Henryk Lichtenstein, który zginął w mundurze austro-węgierskim... w okolicach Warszawy w 1915 roku.

W 1924 roku Lichtenstein wszedł w militarny sojusz ze Szwajcarią i nie wymagał odtworzenia własnych sił zbrojnych. W czasie II wojny światowej Hitler miał plan włączenia księstwa w granice III Rzeszy razem ze Szwajcarią. Akcja miała nosić kryptonim „Jodła”. Hitler bał się atakować, ponieważ w Szwajcarii każdy mężczyzna w wieku od 20 do 50 lat miał w domu mundur, karabin, dwudniowy zapas żywności, a do tego był znakomicie zapoznany z trudnym górskim terenem - idealnym do obrony.

Dziś porządku w księstwie strzeże 87 policjantów. Są wyposażeni w broń ręczną. Każdy obywatel księstwa ma jednak obowiązek obrony ojczyzny.

(pw)

XX wiek

Samolot na polu

15 kwietnia 1932 roku pod Kowalewem doszło do katastrofy lotniczej - niewielkiej i nikt nie zginął, ale i tak dla mieszkańców była to spora sensacja.

Cała historia rozpoczęła się o 11:30. Piloci Kazimierz Kulicki i kapral Mokwa wracali z ćwiczeń do Torunia. W okolicy Kowalewa ster wysokości zaklinował się. Samolot spadał z wysokości 450 metrów. Piloci wykazali się sporym kunsztem oraz mieli szczęście, ponieważ maszy-

na została co prawda zniszczona, ale oni sami wyszli z wypadku z zadraśnięciami na rękach. Pomogła im okoliczna ludność. Samolot wozami ściągnięto do Kowalewa, a stąd odebrali go wojskowi z Torunia.

(pw)

XX wiek

Doktor na wsi

Po II wojnie światowej obecność lekarza na wsi była wielkim sukcesem. W 1948 roku do Czernikowa w powiecie lipnowskim pojawił się doktor Franciszek Masalski z żoną i dzieckiem.

Doktor pracował przez 4 godziny dziennie w ośrodku zdrowia, a następnie 3 godziny spędzał na badaniu dzieci w szkołach, pracowników PGR-ów, itd. Pozostały czas poświęcał na prywatną praktykę. Pracy nie brakowało, ponieważ był jedynym lekarzem na 5 gmin. Średnio dziennie przyjmował ponad 100 pacjentów. Mniej więcej w tym samym czasie powiatowy wydział zdrowia w Lipnie uruchomił karetkę pogotowia i to ułatwiło pracę lekarzom. Niemniej trudny był brak prądu - zwłaszcza w okresie zimowym.

W położonym bliżej Lipna Kikole również istniał ośrodek zdrowia, ale był obsługiwany przez felczera Witolda Zygmankę. Ukończył on 2-letnią szkołę felcherską w Toruniu i w 1953 roku rozpoczął pracę w Kikole. W ośrodku panu Witoldowi

pomagała pielęgniarka - Zofia Cegielska. Oboje wzięli się ostro do pracy, stawiając za cel wyeliminowanie w Kikole jaglicy - groźnej, zakaźnej choroby oczu. Felczer starał się żyć skromnie, wynajmując pokój we wsi. Planował także ukończenie studiów medycznych.

Centrum medycznego świata w powiecie był szpital w Lipnie. Liczył 115 łóżek tuż po zakończeniu wojny. W całym powiecie w 1945 roku był zaledwie jeden lekarz. Osiem lat później było ich już sześciu. W szpitalu uruchomiono aparat rentgenowski oraz gabinet dentystyczny. Później dentyści pojawili się w Czernikowie, Kikole, Skępem, Dobrzyniu i Chełmicy. Liczba porodów była tak wysoka, że w wielu wsiach uruchamiano izby porodowe.

(pw)

XX wiek

Drogowa mini rewolucja

Troska o stan dróg i porządek na nich od zarania dziejów była jednym z zadań rządzących. W Wąbrzeźnie zmiany cywilizacyjne i technologiczne również zmieniały organizację ruchu. Było tak np. w 1932 roku.

29 grudnia 1931 roku wojewoda pomorski, którego siedziba mieściła się w Toruniu, wydał rozporządzenie, które ograniczało ruch na ulicach Wąbrzeźna. Nowością było

wprowadzenie ruchu jednokierunkowego na ul. Piłsudskiego w kierunku wylotu ul. Ogrodowej przy dworcu kolejki powiatowej do runku. Jednokierunkowa stała się tak-

że ul. Ogrodowa w kierunku Rynku. Powodem tej zmiany było usprawnienie ruchu.

Rok 1931 to czasy postępującej mechanizacji i coraz większej liczby samochodów.

Jednocześnie większość ludzi przybywała do Wąbrzeźna wozami konnymi. Dwukierunkowe uliczki i połączenie hałaśliwych samochodów z płochliwymi końmi było problematyczne. Drugą nowością, którą zastali mieszkańcy Wąbrzeźna od 1 stycznia 1932 roku, był zakaz przepędzania zwierząt pociągowych, świń i ptactwa głównymi ulicami miasta. Można sobie wyobrazić w jaką konsternację mogło wprowadzać kierowców

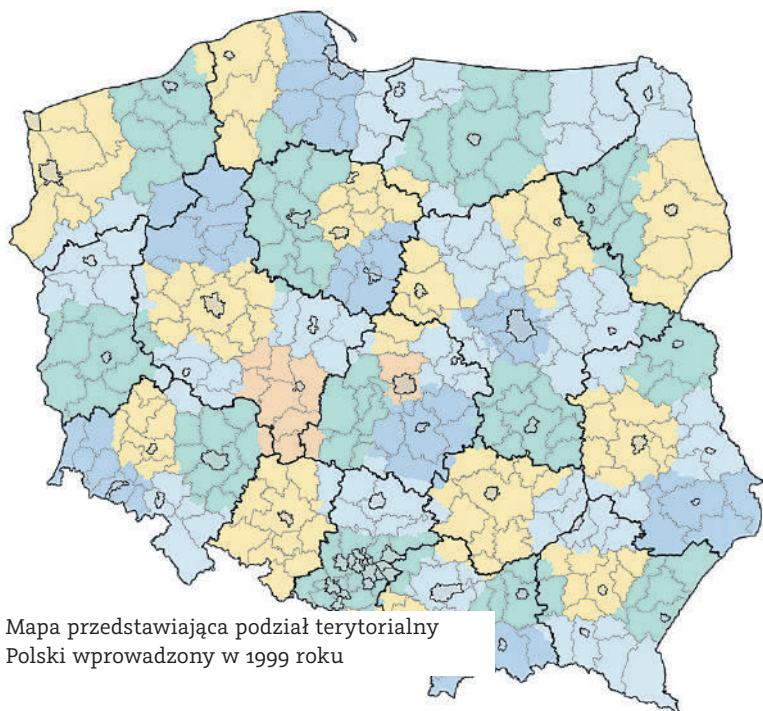
nielicznych jeszcze aut prze-ganiane ulicą stado krów czy kaczek. Jedyną ulicą, która mogła służyć do przepędzania zwierząt na rynek, była ul. Ogrodowa.

Ponieważ system mandatów jakie znamy dziś jeszcze nie istniał, nieposłusznych kierowców za łamanie nowych przepisów karano grzywnami lub aresztem do 6 tygodni.

(pw)

Dzień Samorządu Terytorialnego

XX WIEK ➤ 27 maja obchodzimy tzw. Dzień Samorządu Terytorialnego. 27 maja 1990 roku w Polsce odbyły się pierwsze wybory samorządowe na poziomie gminnym. Z tej okazji przybliżamy historię samorządu

Mapa przedstawiająca podział terytorialny Polski wprowadzony w 1999 roku

Współczesny samorząd terytorialny nie jest kontynuacją samorządu terytorialnego okresu starożytności czy średniowiecza, mimo takiego samego nazewnictwa. Samorząd miejski czy lokalny był wówczas samorządem stanowym. Nie spełniał więc kryterium powszechności, nie obejmował wszystkich osób zamieszkujących daną jednostkę terytorialną, a jedynie wybraną grupę społeczną. O kształtowaniu się nowoczesnego samorządu terytorialnego można mówić dopiero od czasów rewolucji francuskiej i reform pruskich na początku XIX wieku.

W tamtym czasie samorząd narodził się dzięki: przekształceniu jednostronnego stosunku między władzą a obywatelami oraz między władzą a gminami w stosunek dwustronny, przyznający obywatelom i gminom prawa podmiotowe, upadkowi państwa feudalnego i zniesieniu stanowości społeczeństwa oraz liberalizacji i demokratyzacji życia społecznego.

We Francji, w okresie rewolucji, w oparciu o koncepcje prawa natury uznano, iż gminy posiadają takie same prawa jak pojedynczy obywatel. Gmina zdaniem ówczesnych posiadała więc własne, przyrodzone, niezbywalne prawa, np. prawo do własności. Stanowiła, jak uważano, twór historycznie wcześniejszy od państwa. Mówiono, iż gminy były pierwotne w stosunku

do państwa. Przyznawano więc prymat zadaniom własnym gminy przed zadaniami poruczonymi (zleconymi) przez państwo. Było to zgodne z prawnonaturalną teorią samorządu.

W okresie napoleońskim faktycznie zniesiono administrację samorządową, pozostawiając instytucje samorządowe z nazwy, ale będące w rzeczywistości instytucjami państwowymi. Władze gminne (merowie) pochodziły z nominacji, a nie z wolnych wyborów, a gminy stały się najniższym rządowym okręgiem administracyjnym (municipium). Silna centralizacja administracji cechowała Francję do XX wieku i była wzorcem dla innych państw europejskich.

Natomiast w Prusach, w okresie reform Steina i Hardenberga, wydano ordynację miejską z listopada 1808 roku. Przyznano tym samym samorząd gminom miejskim. Mieszczanie uzyskali prawo samodzielnego zarządzania sprawami miasta za pośrednictwem organów samorządowych, pochodzących z wyborów. Władze samorządowe wykonywały zadania własne i zlecone, pod nadzorem państwa. Akcentowano wówczas prymat państwa nad samorządem, ponieważ to państwo powoływało samorząd do życia. Było to zgodne z państwową teorią samorządu.

Polski samorząd

W Polsce samorząd tery-

toryalny we współczesnym rozumieniu ukształtował się w okresie zaborów i działał w okresie międzywojennym, natomiast w okresie powojennym został początkowo nominalnie utrzymany na mocy dekretu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z dnia 23 listopada 1944 roku o organizacji i zakresie działania samorządu terytorialnego, zaś w 1950 roku został całkowicie zniesiony przez ustawę z dnia 20 marca 1950 roku o terenowych organach jednolitej władzy państwowej.

W 1983 roku powołano w Polsce fasadowe struktury, jedynie nominalnie noszące nazwę samorządu terytorialnego, ale faktycznie pozbawione jego kluczowych cech, analogicznie do Francji okresu napoleońskiego, kiedy to zniesiono faktycznie administrację samorządową, pozostawiając instytucje samorządowe z nazwy, ale będące w rzeczywistości instytucjami państwowymi.

Samorząd terytorialny rozumiany współcześnie został przywrócony na poziomie gminnym w 1990 roku. Od 27 maja 1990 do 31 grudnia 1998 roku samorząd terytorialny istniał tylko na szczeblu gminy. Następnie wraz z wprowadzeniem 1 stycznia 1999 roku trójstopniowego podziału administracyjnego, samorząd także stał się trójszczeblowy: gminny, powiatowy i wojewódzki. Od 2002 roku wójt/burmistrz/prezydent miasta to funkcjonariusz publiczny, będący zarazem organem monokratycznym wybieranym w wyborach powszechnych.

10 listopada 2017 roku do Sejmu wpłynął poselski projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia udziału obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych w samorządach gmin, powiatów i województw pochodzących z wyborów powszechnych, a także kontroli tego procesu i organów odpowiadających za przygotowanie i przeprowadzenie wyborów. Sejm i Senat RP przyjął proponowaną ustawę. Ustawa wprowadza m.in. dwukadencyjność wójtów,

burmistrzów i prezydentów miast, licząc pierwszą kadencję od 2018 roku, jednomandatuowe okręgi wyborcze w gminach do 20 tys. mieszkańców i wydłuża kadencję organów samorządowych z 4 do 5 lat.

W 2025 roku Polska dzie-

li się na 16 województw, 314 powiatów i 2477 gmin (302 miejskich w tym 66 miast na prawach powiatu, 711 miejsko-wiejskich oraz 1464 wiejskich).

Opr. (Szyw)
fot. Internet

W Polsce obowiązuje zasada subsydiarności, zgodnie z którą zasadnicza część zadań administracyjnych, niemająca znaczenia ogólnokrajowego, jest realizowana przez organy jednostek samorządu terytorialnego podporządkowane odpowiedniej wspólnotce lokalnej (gminnej, powiatowej) bądź regionalnej (wojewódzkiej), które reprezentują jej interesy:

- na poziomie gminnym organy samorządowe są w praktyce najczęściej jedynymi organami administracji publicznej,

- na poziomie powiatu (albo miasta na prawach powiatu) większość zadań wykonywana jest przez organy samorządowe, tj. starostę i zarząd powiatu (albo prezydenta miasta na prawach powiatu) oraz podległe staroście (prezydentowi miasta na prawach powiatu) organy administracji zespolonej w powiecie (mieście na prawach powiatu), a jedynie niewielki wycinek zadań jest realizowana przez organy administracji niezespolonej, które w ramach tzw. pionizacji wyłączone są spod zwierzchnictwa organów samorządu powiatowego (miasta na prawach powiatu), podlegając za to odpowiednim organom administracji niezespolonej na szczeblu wojewódzkim (z wyjątkiem nietypowego rozwiązania dotyczącego powiatowego lekarza weterynarii, który pomimo bycia organem administracji niezespolonej w powiecie (mieście na prawach powiatu) podlega wojewódzkiemu lekarzowi weterynarii, będącemu w województwie organem administracji zespolonej podległym wojewodzie), a te z kolei bezpośrednio (hierarchicznie) podporządkowane są zwykle Radzie Ministrów, Premierowi, poszczególnym ministrom lub centralnym organom administracji rządowej,

- na poziomie województwa kompetencje są rozdzielone pomiędzy organy samorządu wojewódzkiego (marszałka i zarząd województwa), organy administracji zespolonej podlegające mianowanemu przez rząd wojewodzie, a także organy administracji niezespolonej w województwie, podlegające zwykle Radzie Ministrów, Premierowi, poszczególnym ministrom lub centralnym organom administracji rządowej.

INFORMATOR DLA MIESZKAŃCÓW POWIATU RYPIŃSKIEGO

Szukasz...? Tylko u nas znajdziesz wszystko w jednym miejscu

OGŁOSZENIA DROBNE

Antykwariat

Inne

Kupię stare pocztówki, zdjęcia- całe albumy, książki do 1945 roku. Zegarki nakręcane, monety. Militaria, bagnety oraz inne starocie z likwidacji mieszkań. Dojazd-Gotówka !!!
Tel. 602-719-124

Powiatowa Stacja
Sanitarno-Epidemiologiczna
w Rypinie
ul. Warszawska 38a
tel. 22 250 01 15

Kultura i rekreacja

Rypiński Dom Kultury
Warszawska 8
tel. 54 280 21 56

Rypińskie Centrum Sportu
ul. Dworcowa 11
tel. 54 233 9742

Miejsko-Powiatowa
Biblioteka Publiczna w Rypinie
Warszawska 20
tel. 54 280 21 42

Oświata

Zespół Szkół nr 1
im. ks. Czesława Lisowskiego
w Rypinie
ul. Kościuszki 51
87-500 Rypin
tel./fax: 54 280 20 65

Zespół Szkół nr 2
im. Unii Europejskiej
w Rypinie
ul. Dworcowa 11
87-500 Rypin
tel./fax: 54 280 31 61

Zespół Szkół nr 3
im. Bogdana Chelmskiego w Rypinie
ul. Nowy Rynek 20
tel. 54 280 24 05

Zespół Szkół nr 4
im. Ziemi Dobrzyńskiej w Nadrożu
ul. Nadróż 1
tel. 54 270 31 12

Zespół Szkół nr 5
im. ks. Jana
Twardowskiego w Rypinie
ul. Młyńska 12
tel. 54 280 36 42

Poradnia Psychologiczno
-Pedagogiczna
ul. Dworcowa 11
87-500 Rypin
tel. 54 280 50 48
Dom Dziecka
im. Janusza Korczaka w Rypinie
ul. Mławska 54

tel. 54 280 30 55
Dom Pomocy Społecznej
„KOMBATANT” w Ugoszczu
Ugoszcz 30
87-522 Ostrowite
tel./fax: 54 270 11 33

Powiatowe Centrum
Obsługi Oświaty
ul. Warszawska 38
87-500 Rypin
tel. 54 280 39 22

Chatka Puchatka.
Punkt przedszkolny.
Pankowska J.
ul. Jana Pawła II 11
87-500 Rypin
kom. 501 024 694

Przedszkole Niezapominajka
ul. Gustawa Sommera 16
87-501 Rypin
tel. 54 280 35 16

Przedszkole nr 1
ul. Młyńska 3
87-500 Rypin
tel. 54 280 57 97

Przedszkole Miejskie nr 2
ul. Wojska Polskiego 11
87-500 Rypin
tel. 54 280 31 32

Pomoc społeczna

Powiatowe Centrum
Pomocy Rodzinie w Rypinie
ul. Warszawska 38 A
tel./fax: 54 280 36 41

Miejski Ośrodek Pomocy
Społecznej w Rypinie
ul. Warszawska 40
87-500 Rypin
tel. 54 280 96 51

Gminny Ośrodek Pomocy
Społecznej w Rypinie
ul. Lipnowska 4
tel. 54 280 22 79

Przedsiębiorstwa komunalne

Zarząd
Dróg Powiatowych
ul. Strażacka 1
87-500 Rypin
tel. 54 280 34 04

Przedsiębiorstwo Komunalne
„Komes” Sp. z o.o.
ul. Elizy Orzeszkowej 4
87-500 Rypin
tel. 54 280 24 62

Miejskie Przedsiębiorstwo
Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.
ul. Mikołaja Reja
87-500 Rypin
tel. 54 280 34 32

Zdrowie

Szpital Powiatowy w Rypinie
ul. 3 Maja 2
tel. 54 230 87 00

Pod Gryfem.
Apteka Spółki Eskulap
ul. Mławska 30
87-500 Rypin
tel. 54 280 59 94

Przy Przychodni. Apteka
ul. Księdza Lisowskiego 10
87-500 Rypin
tel. 54 280 40 62

DOZ Apteka dbam o zdrowie
Remedium
ul. Koszarowa 3
87-500 Rypin
tel. 54 280 35 97

DOZ Apteka dbam o zdrowie
ul. Warszawska 14
87-500 Rypin
kom. 800 110 110

Apteka Społeczna na Mławskiej
Grupa Nowa Farmacja
ul. Mławska 1E
87-500 Rypin
tel. 54 236 66 88

Pod Orłem. Apteka
Spółki Eskulap
ul. Kilińskiego 7
87-500 Rypin
tel. 54 280 20 44

Pod Eskulapem s.c. Apteka.
Wieczorek B.,
Zwierzynska I.
ul. Ogrodowa 36
87-500 Rypin

Apteka „Przy Szpitalu”
ul. 3 Maja 2
87-500 Rypin

Numery alarmowe

Komenda Powiatowa
Państwowej Straży Pożarnej
ul. Strażacka 4, 87-500 Rypin
tel. 54 280 37 37
tel. 54 280 91 53
numer alarmowy 998 lub 112

Komenda Powiatowa Policji
ul. Sportowa 35
87-500 Rypin
tel. 47 753 92 00
numer alarmowy 997 lub 112

Pogotowie energetyczne 991
Pogotowie gazowe 992
Pogotowie ciepłownicze 993
Pogotowie wodno-kanalizacyjne 994

Administracja

Urząd Miejski w Rypinie
ul. Warszawska 40
tel. 54 280 96 00

Starostwo Powiatowe w Rypinie
ul. Warszawska 38
tel. 54 280 24 33

Urząd Skarbowy w Rypinie
ul. Dojazdowa 10
tel. 54 280 92 10

Urząd Gminy Rogowo
Rogowo 51
tel. 54 280 16 22

Urząd Gminy w Brzuzem
Brzuzem 62
tel. 54 270 11 23
tel. 54 270 11 38
tel. 54 280 09 06

Urząd Gminy w Skrwilnie
ul. Rypińska 7
tel. 54 270 00 12

Urząd Gminy w Wąpielsku
Wąpielsk 20
tel. 56 493 83 21

Agencja Restrukturyzacji
i Modernizacji Rolnictwa
ul. Nowy Rynek 5
87-500 Rypin
tel. 54 280 01 55

Powiatowy Urząd Pracy
ul. Nowy Rynek 14
87-500 Rypin
tel. 54 280 21 44

PKS Dworzec Autobusowy
ul. Dworcowa 20
87-500 Rypin
tel. 54 280 30 73

ZASADY NADAWANIA OGŁOSZEŃ DROBNYCH

Twoje ogłoszenie ukaże się WE WSZYSTKICH naszych dwutygodnikach: CGD, CLI, CRY, CWA.

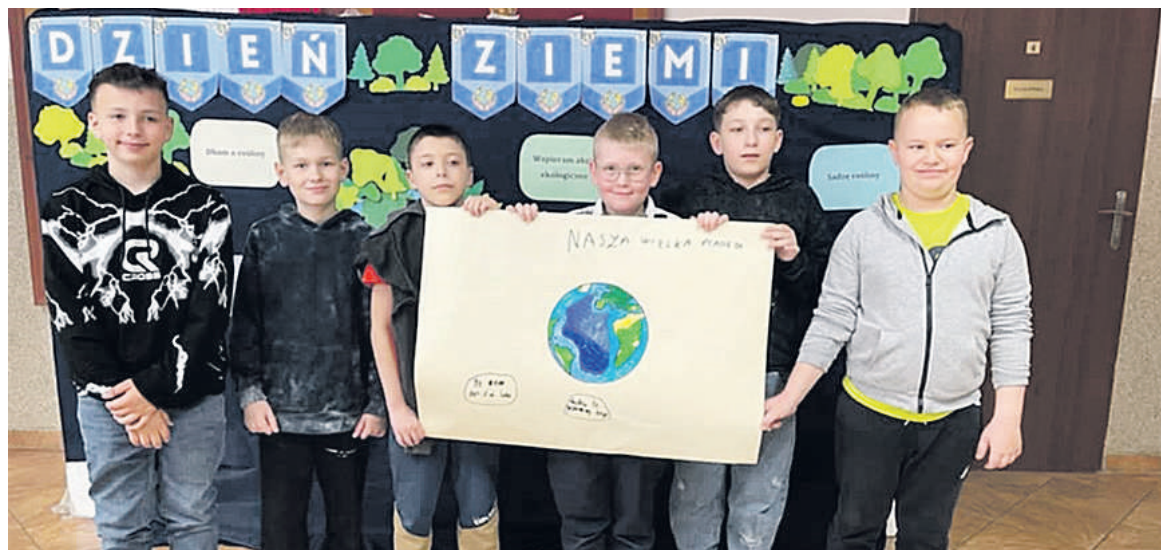
Aby nadać ogłoszenie :

- Wyślij treść ogłoszenia na adres e-mail: reklama@wpr.info.pl. Otrzymasz e-mail zwrotny z wyceną i nr konta do wpłaty
- Odwiedź nasze biuro i nadaj ogłoszenie osobiście: ul. Dworcowa 4, 87-400 Golub-Dobrzyń
- Ogłoszenia do kolejnego numeru przyjmujemy do godziny 16⁰⁰ w poniedziałki

Szczegółowe informacje pod numerem telefonu 662 061 331 lub 608-688-587. Regulamin znajdziesz na stronie www.golub-cgd.pl

Nasza moc – nasza planeta

GMINA RYPIN ▶ Tegoroczny Dzień Ziemi w Szkole Podstawowej w Sadłowie obchodzono pod hasłem „Nasza moc – nasza planeta”. I rzeczywiście – uczniowie i nauczyciele udowodnili, że razem mają wielką moc, by troszczyć się o środowisko

Na szkolnych korytarzach można było podziwiać barwne plakaty z ekologicznymi hasłami, które przygotowali uczniowie. Jednym z najciekawszych punktów programu były warsztaty czerpania papieru. Uczniowie własnoręcznie tworzyli papier ze starych gazet – mieszała, odcędzali i formowali arkusze, ucząc się jednocześnie, jak można dać drugie życie niepotrzebnym materiałom.

Nie zabrakło też zielonych akcentów. Każda klasa posadziła kwiaty w doniczkach, które teraz zdobią sale lekcyjne. Dzięki temu szkoła stała się jeszcze bardziej kolorowa i przyjazna naturze. Obchodzony w szkole Dzień Ziemi był edukacyjny i inspirujący. Pokazał, że wspólnie można zrobić wiele dobrego dla planety – bo nasza moc naprawdę ma znaczenie.

(ak), fot. nadesłane

Gmina Rypin

Sukcesy uczniów z Borzymina

W Borzyminie mają wyjątkowo zdolną młodzież, co udowodnili właśnie dwa uczniowie za udział w konkursie z języka polskiego.

DWUTYGODNIK REGIONU
RYPIŃSKIEGO

CRY

Redakcja:
87-400 Golub-Dobrzyń,
ul. Dworcowa 4,
tel. 662 061 331,
e-mail: redakcja@wpr.info.pl

Redaktor naczelny:
Andrzej Korpalski

tel. 535 170 961
a.korpalski@wpr.info.pl

Dział reklamy i ogłoszeń:
tel. 608 688 587
e-mail: reklama@wpr.info.pl

Kolportaż prasy:
tel. 662 061 331

Wydawca:
WPR Sp. z o.o.
87-400 Golub-Dobrzyń,
ul. Dworcowa 4
(Nakład WPR 3700 egz.)

Druk:
POLSKA PRESS Sp. z o.o.
02-672 Warszawa, ul. Domaniewska 45

Redakcja nie zwraca tekstów
niezamówionych oraz zastrzega
sobie prawo do ich redagowania
i skracania. Redakcja nie odpowiada
za treść zamieszczonych ogłoszeń.

7 maja 2025 r. dwóch uczniów ze Szkoły Podstawowej im. ks. kard. Stefana Wyszyńskiego w Borzyminie: Mateusz Karwazewski i Franciszek Umiński odebrało we Włocławku z rąk starszej wizytator Anny Jachimczak zaświadczenia i gratulacje za uzyskanie wysokiego wyniku oraz tytułu finalisty w Przedmiotowym Konkursie Kuratorskim z Języka Polskiego. Podkreśliła ona, że jest to ogromny sukces,

na który złożyła się systematyczna praca i chęć uczniów, by zrobić coś więcej oprócz zwykłych szkolnych obowiązków. Pani wizytator pogratulowała obecnym również – dyrektorowi szkoły Krzysztofowi Szalkowskiemu oraz polonistce Annie Umińskiej, która przygotowała uczniów do konkursu. Gratulujemy i życzymy dalszych sukcesów.

(ak), fot. nadesłane

Podróżują albo pracują... na zwolnieniu lekarskim

REGION ➤ Zadaniem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jest m.in. nadzór nad wydatkowaniem środków z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Jednym z istotnych działań w tym zakresie jest kontrola zwolnień lekarskich. W 2024 roku, w województwie kujawsko-pomorskim, dzięki przeprowadzonym kontrolom oraz obniżeniu świadczeń po ustaniu zatrudnienia, do funduszu wróciło niemal 11,7 mln zł, a w pierwszym kwartale 2025 roku – ponad 4 mln zł

ZUS prowadzi dwa rodzaje kontroli zaświadczeń lekarskich. Pierwsza dotyczy prawidłowości orzekania o czasowej niezdolności do pracy.

– Kontrolę tę przeprowadzają lekarze orzecznicy ZUS, którzy weryfikują, czy ubezpieczony rzeczywiście jest niezdolny do pracy oraz czy wystawione zaświadczenie lekarskie jest zasadne. Druga kontrola dotyczy prawidłowości wykorzystywania zwolnień lekarskich. Polega ona na sprawdzeniu, czy osoba korzystająca ze zwolnienia wykorzystuje je zgodnie z jego celem, tj. czy nie podejmuje pracy ani innych działań mogących utrudniać powrót do zdrowia. Kontrole prawidłowości wykorzystywania zwolnień lekarskich mogą również przeprowadzać pracodawcy zatrudniający powyżej 20 osób – informuje Krystyna Michałek, rzeczniczka ZUS w woj. kujawsko-pomorskim.

Tysiące kontroli i miliony złotych oszczędności

– W 2024 roku ZUS w województwie kujawsko-pomorskim

przeprowadził 35,3 tys. kontroli zwolnień lekarskich, w wyniku których zakwestionowano ponad 2 tys. świadczeń chorobowych na łączną kwotę 2 mln 733 tys. zł. W pierwszym kwartale 2025 roku przeprowadzono 8 tys. kontroli, a 415 świadczeń na kwotę 658,5 tys. zł zostało cofniętych i wstrzymanych – dodaje rzeczniczka.

Dodatkowym elementem działań ZUS-u jest obniżanie świadczeń chorobowych do 100 proc. przeciętnego wynagrodzenia w przypadku, gdy tytuł do ubezpieczenia chorobowego ustaje. W 2024 roku w regionie obniżono w ten sposób wypłaty na łączną kwotę 8,9 mln zł, obejmując 3,5 tys. osób. W pierwszym kwartale 2025 roku obniżono wypłaty o kolejne 3,3 mln zł, co dotyczyło blisko 1,2 tys. osób. Łączne efekty kontroli wyniosły: 11,7 mln zł w 2024 r. oraz ponad 4 mln zł w I kwartale 2025 r.

Zwolnienie lekarskie to nie urlop

Czas przebywania na zwolnieniu lekarskim nie jest okresem, który można wykorzystywać według własnego uznania, jak ma to miejsce w przypadku urlopu wypoczynkowego. Jego podstawowym celem jest powrót do zdrowia i odzyskanie zdolności do pracy. Ubezpieczony, który jest niezdolny do pracy z powodu choroby, może jedynie wykonywać podstawowe czynności życia codziennego oraz te związane z jego stanem zdrowia, takie jak wizyta u lekarza, wyjście do apteki, czy zrobienie niezbędnych zakupów spożywczych.

Zgodnie z przepisami, ubezpieczony traci prawo do zasiłku chorobowego lub świadczenia rehabilitacyjnego za cały okres kontrolowanego zwolnienia, jeśli w tym czasie wykonuje pracę zarobkową albo wykorzystuje zwolnienie niezgodnie z przeznaczeniem. W takich przypadkach ZUS wstrzymuje wypłatę świadczenia, a jeśli już zostało ono wypłacone – nakazuje jego

zwrot. Natomiast w przypadku kontroli prawidłowości orzekania o czasowej niezdolności do pracy, jeśli lekarz orzecznik ZUS stwierdzi, że ubezpieczony odzyskał zdolność do pracy, zwolnienie lekarskie zostaje skrócone. W takiej sytuacji ubezpieczony zachowuje prawo do świadczenia chorobowego jedynie do dnia badania.

Przykłady wykrytych nadużyć w regionie

Wśród ujawnionych przypadków niewłaściwego wykorzystywania zwolnień lekarskich szczególnie wyróżnia się sytuacja osoby, która, przebywając na zwolnieniu, aktywnie uczestniczyła w działaniach ratowniczo-gaśniczych Ochotniczej Straży Pożarnej, nie informując przy tym komendanta OSP o swojej niezdolności do pracy. Zdarzyła się również sytuacja, gdy ubezpieczony, mimo formalnego zwolnienia, wyjechał na wakacje do Kenii oraz odbył inne podróże zagraniczne. Jedna z ubezpieczonych świadczyła

w trakcie zwolnienia usługi fryzjerskie w swoim domu, inna – wykonywała zabiegi manicure w salonie.

Pozbawione zasiłku chorobowego zostały także osoby, które po ustaniu zatrudnienia pobierały zasiłek chorobowy i brały udział w procesach rekrutacyjnych. Jedna z pracowników świadczyła pracę w kwiaciarni swojego pracodawcy, twierdząc, że skróciła zwolnienie, mimo że lekarz nie dokonał żadnych zmian ani nie anulował wystawionego zaświadczenia. Inna osoba, pobierając świadczenie rehabilitacyjne, pracowała w sklepie prowadzonym przez członka rodziny. Z kolei inny ubezpieczony, przebywając na zwolnieniu, podpisał umowę zlecenie i sędziował mecze sportowe.

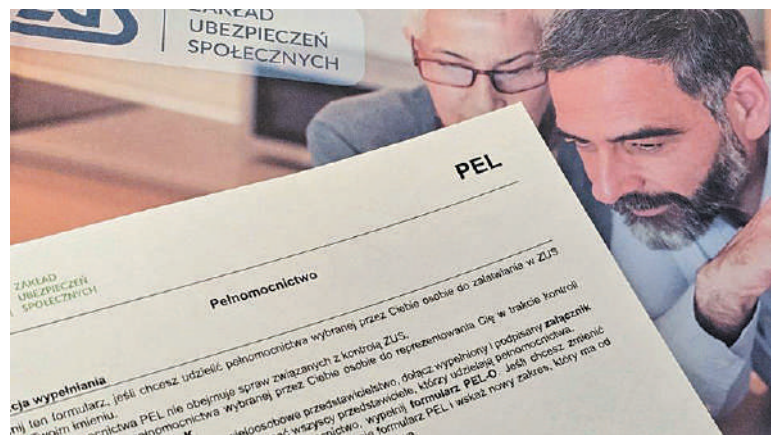
Wszystkie te działania były niezgodne z celem zwolnienia lekarskiego i skutkowały utratą prawa do świadczeń chorobowych.

(red)

Region

Przedsiębiorcy muszą aktualizować dane

Przedsiębiorca nie musi sam załatwiać spraw w ZUS-ie – może upoważnić na przykład księgową. Trzeba jednak pamiętać o aktualizowaniu pełnomocnictw. To ważne, by informacje nie trafiły do osób, z którymi firma już nie współpracuje.

– Przedsiębiorca może upoważnić inną osobę, np. księgową, do załatwiania spraw w ZUS-ie, w tym do korzystania z profilu płatnika na PUE/eZUS. Pełnomocnictwo może obejmować wszystkie sprawy lub tylko wybrany zakres wskazany przez płatnika – na przykład je-

dynie dostęp do korespondencji – informuje Krystyna Michałek, rzeczniczka ZUS w woj. kujawsko-pomorskim.

Jeśli zakres pełnomocnictwa nie będzie ograniczony, pełnomocnik uzyska dostęp do wszystkich danych płatnika składek. Oznacza

to możliwość wglądu w rozliczenia z ZUS, całą korespondencję na PUE/eZUS, szczegóły zwolnień lekarskich oraz dane osób zgłoszonych do ubezpieczeń. Dlatego warto rozważyć ograniczenie dostępu jedynie do wybranych informacji, na przykład do korespondencji (a nawet do konkretnych typów wniosków) lub wyłącznie do zwolnień lekarskich.

– Dostęp do roli płatnika może mieć wiele osób. Profil płatnika może udostępnić zarówno przedsiębiorca, jak i jego pełnomocnik. Dlatego po zakończeniu współpracy warto pamiętać o cofnięciu pełnomocnictwa. Niestety, wielu przedsiębiorców o tym zapomina, przez co dostęp zachowują osoby z biur rachunkowych, z którymi firma już dawno nie

współpracuje – dodaje rzeczniczka.

Przedsiębiorca może sprawdzić na PUE/eZUS, kogo upoważnił do kontaktu z ZUS. Informacje te można znaleźć w zakładce „Ustawienia”. Pełnomocnictwa można również zweryfikować podczas wizyty w placówce.

Pełnomocnictwo może zostać odwołane przez przedsiębiorcę lub samego pełnomocnika. Najłatwiej zrobić to za pomocą formularza PEL-O, który można przekazać w wersji papierowej lub przez PUE/eZUS. Jeśli pełnomocnictwa udziela spółka z wieloma przedstawicielami, do PEL-O trzeba dołączyć formularz PEL-Z z podpisami wszystkich przedstawicieli spółki.

Jak ustanowić pełnomocnika

Najłatwiej użyć formularza PEL, dostępnego na stronie ZUS

lub w PUE/eZUS. Wersję papierową można wysłać pocztą lub złożyć osobiście. Wersję elektroniczną można podpisać: profilem zaufanym, e-dowodem (podpis osobisty), kwalifikowanym podpisem elektronicznym. Jeśli płatnikiem składek jest spółka posiadająca wielu przedstawicieli, którzy muszą wspólnie udzielić pełnomocnictwa, należy do formularza PEL dołączyć załącznik PEL-Z. Załącznik musi być podpisany przez wszystkich przedstawicieli spółki.

Uwaga

Jeśli pełnomocnik odbiera pocztę np. w biurze rachunkowym należy jako adres do korespondencji podać siedzibę tego biura. Inaczej listy będą trafiać do jego domu.

(red)
fot. ZUS

Świadczenie wspierające dla dorosłych z niepełnosprawnością

REGION ▶ W ramach ogólnopolskiej inicjatywy Dni Osób z Niepełnosprawnościami, Zakład Ubezpieczeń Społecznych przypomina o zasadach przyznawania świadczenia wspierającego dla osób z niepełnosprawnością powyżej 18. roku życia, które mają trudności w samodzielnym funkcjonowaniu

– Od stycznia 2024 roku osoby z niepełnosprawnością powyżej 18. roku życia, które potrzebują wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności, mogą ubiegać się o świadczenie wspierające. Środki finansowe w ramach tej pomocy są przyznawane na podstawie decyzji Wojewódzkiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności (WZON), który ocenia poziom potrzeby wsparcia – informuje Krystyna Michałek, rzeczniczka ZUS w woj. kujawsko-pomorskim.

Uzyskana w decyzji WZON – u liczba punktów określająca poziom potrzeby wsparcia decyduje o tym, kiedy dana osoba może złożyć wniosek o świadczenie wspierające, a także w jakiej wysokości

otrzyma świadczenie. Osoby, które uzyskały wynik od 87 do 100 punktów, mogą ubiegać się o świadczenie już od 2024 roku. Osoby, które zdobyły co najmniej 78 punktów, mogą składać wnioski od 2025 roku. Natomiast ci, którzy osiągnęli wynik od 70 punktów, będą mogli ubiegać się o to od 2026 roku.

Wyjątkiem są osoby z niepełnosprawnością, których, opiekunom przysługiwało prawo do świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego albo zasiłku dla opiekuna wypłacanego przez organ gminy co najmniej w dniu 1 stycznia 2024 r. lub później. Te osoby mogły złożyć wniosek o świadczenie wspierające już w 2024 r., jeśli miały co najmniej 70

punktów w ocenie potrzeby wsparcia.

Wniosek o świadczenie wspierające tylko drogą elektroniczną

Wniosek SWN o świadczenie wspierające można złożyć wyłącznie drogą elektroniczną – za pośrednictwem Platformy Usług Elektronicznych PUE/eZUS, portalu Emp@tia lub przez bankowość elektroniczną. Może to zrobić osoba z niepełnosprawnością lub w jej imieniu – pełnomocnik bądź przedstawiciel ustawowy.

Termin złożenia wniosku ma wpływ na wypłatę świadczenia

Jeżeli wniosek zostanie złożony w ciągu 3 miesięcy od otrzymania ostatecznej decyzji WZON – świadczenie przysługuje z wyrównaniem

od daty wskazanej w decyzji lub daty wskazanej przez wnioskodawcę. W przypadku późniejszego złożenia wniosku – świadczenie wypłacane jest od miesiąca złożenia formularza.

Wysokość świadczenia wspierającego wynosi od 40% do 220% renty socjalnej, czyli obecnie od 752 zł do 4134 zł miesięcznie, w zależności od ustalonego przez WZON poziomu potrzeby wsparcia. Kwoty te podlegają corocznej waloryzacji wraz ze zmianą wysokości renty socjalnej.

Świadczenie wypłacane jest wyłącznie na rachunek bankowy w Polsce. Nie zależy od wysokości dochodu, jest zwolnione z podatku dochodowego, nie podlega egzekucji komorniczej, a także nie wpły-

wa na prawo do innych świadczeń z ZUS-u, takich jak renta socjalna czy 500+ dla osób niesamodzielnych. Nie można jednak pobierać go jednocześnie ze świadczeniem pielęgnacyjnym, specjalnym zasiłkiem opiekuńczym ani zasiłkiem dla opiekuna wypłacanym przez gminę.

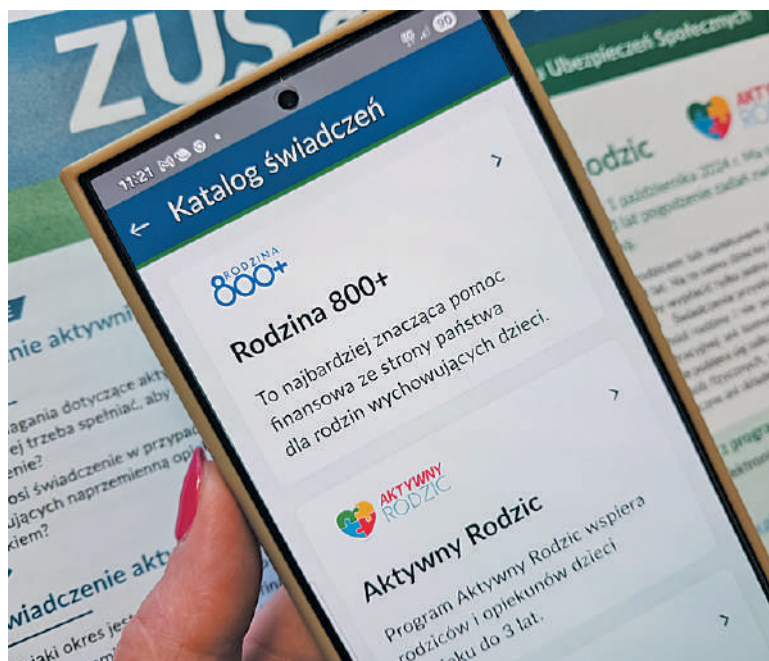
Uwaga: Świadczenie wspierające nie przysługuje osobom przebywającym w placówkach zapewniających całodobową opiekę, takich jak domy pomocy społecznej, zakłady opiekuńczo-lecznicze, zakłady karne czy schroniska dla nieletnich. Więcej informacji można uzyskać na stronie www.zus.pl lub w placówkach ZUS.

(red)

Region/Kraj

Aplikacja mZUS zyskuje popularność

Coraz więcej osób korzysta z mobilnej aplikacji mZUS. Od jej uruchomienia w 2022 roku pobrało ją już ponad 700 tysięcy użytkowników w całym kraju. Dzięki niej można szybko i wygodnie załatwić wiele spraw w ZUS – bez wychodzenia z domu.

– Na początku aplikacja mZUS służyła głównie do składania wniosków o 500+ (obecnie 800+) i wyprawkę szkolną z programu „Dobry Start” (300+). Teraz ma o wiele więcej funkcji. Można m.in. umówić się na wideorozmowę z pracownikiem ZUS, zadzwonić na infolinię albo wysłać wiadomość do urzędu. Klienci, którzy preferują kontakt bezpośredni, mogą przez aplikację umówić wizytę w placówce – mówi Krystyna Mi-

chałek, rzeczniczka ZUS w woj. kujawsko-pomorskim.

Dlaczego warto mieć mZUS?

To nowoczesna i prosta w obsłudze aplikacja, która ułatwia kontakt z ZUS. Przydaje się rodzicom, osobom pracującym, a także emerytom i rencistom. Aplikacja jest darmowa. Można ją pobrać na telefon z Androidem lub iOS (w Google Play lub App Store). Aby korzystać z aplikacji, trzeba połączyć ją ze swoim kontem na

Platformie Usług Elektronicznych PUE/eZUS.

Co można zrobić w aplikacji mZUS?

Można: składać wnioski o świadczenia: wychowawcze (800+), Dobry Start czy z Programu Aktywny Rodzic; umawiać e-wizyty i wykonywać uwierzytelnione połączenia z Centrum Kontakt Klientów ZUS – aplikacja sama wybierze numer, jeśli klient wyrazi zgodę; korzystać z kalkulatora emerytalnego do prognozowania przyszłej wysokości emerytury; sprawdzać rodzaj pobieranych świadczeń emerytalnych i rentowych z ostatniego roku; przeglądać zaświadczenia lekarskie (ZLA) wystawione w ciągu ostatnich 12 miesięcy; weryfikować pobrane zasiłki z ostatnich 6 miesięcy; kontrolować dane dotyczące ubezpieczeń, składek, kapitału początkowego oraz stanu konta w ZUS, a także zgłoszeń członków rodziny do ubezpieczenia zdrowotnego; umawiać wizyty w wybranych placówkach ZUS w dogodnym terminie; wysyłać wiadomości do ZUS i odczytywać odpowiedzi.

(red)
fot. ZUS

Region/Kraj

Wyższe limity dorabiania

Od 1 czerwca 2025 roku renciści oraz emeryci, którzy nie osiągnęli jeszcze powszechnego wieku emerytalnego (60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn), będą mogli dorabiać więcej, bez obawy, że ich świadczenie wypłacane przez ZUS zostanie zmniejszone lub zawieszone. Nowe limity miesięcznego przychodu wzrosną – niższy próg o 339,50 zł brutto, a wyższy o 630,60 zł brutto.

Niższy, bezpieczny próg dorabiania wynosi 70% przeciętnego wynagrodzenia, co od czerwca przekłada się na kwotę 6 273,60 zł brutto. – Miesięczne zarobki do tej wysokości nie spowodują zmniejszenia wypłacanej emerytury lub renty. Natomiast górny limit, czyli 130% przeciętnego wynagrodzenia, to od czerwca 11 651,00 zł brutto. Jeśli miesięczny przychód przekroczy tę kwotę, ZUS może zawiesić wypłatę świadczenia – informuje Krystyna Michałek, rzeczniczka ZUS w woj. kujawsko-pomorskim.

W przypadku, gdy miesięczny przychód przekroczy kwotę 6 273,60 zł brutto, ale nie przekroczy 11 651,00 zł brutto, ZUS może obniżyć wypłacane świadczenie – maksymalnie o 939,61 zł dla osób pobierających emeryturę i rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, o 704,75 zł dla osób otrzymujących rentę z tytułu częściowej niezdolności oraz o 798,72 zł dla osób pobierających rentę rodzinną wypłacaną jednej oso-

bie.

Zasady te nie dotyczą wszystkich. Bez ograniczeń mogą dorabiać osoby, które przeszły na emeryturę po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego, o ile ich świadczenie nie zostało podwyższone do kwoty minimalnej (od marca 2025 r. to 1 878,91 zł brutto). Wyjątkiem są również renciści będący inwalidami wojennymi lub wojskowymi, jeśli ich niezdolność do pracy jest związana ze służbą wojskową – dotyczy to również osób uprawnionych do rent rodzinnych po takich rencistach. Bez limitów mogą także dorabiać osoby pobierające renty rodzinne, jeśli ich wysokość jest korzystniejsza niż emerytura po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego.

Nowe limity obowiązują w okresie od czerwca do końca sierpnia 2025 roku. Szczegółowe informacje można znaleźć na stronie internetowej ZUS oraz w placówkach Zakładu.

(red)

„Jedynka” mistrzem województwa!

WYDARZENIE ▶ Szkoła Podstawowa nr 1 w Rypinie została mistrzem województwa w drużynowych biegach przełajowych, co wiązało się z awansem na zawody krajowe

15 kwietnia 2025 roku reprezentacja Szkoły Podstawowej nr 1 stanęła na najwyższym stopniu podium podczas finału wojewódzkiego w drużynowych biegach przełajowych. W zawodach wzięli udział najlepsi biegacze z 21 powiatów naszego województwa, a drużyna SP1 po raz kolejny udowodniła swo-

ją dominację, zdobywając tytuł mistrza województwa. Zdobyte mistrzostwa województwa dało drużynie przepustkę do finału ogólnopolskiego, w którym reprezentacja SP1 uplasowała się na bardzo dobrym 10. miejscu w kraju.

– Warto podkreślić, że był to już trzeci awans na mistrzostwa

Polski w ciągu ostatnich dwóch lat oraz czwarty złoty medal zdobyty przez naszą szkołę w biegach sztafetowych i drużynowych. To największy sukces lekkoatletyczny nie tylko w historii szkoły, ale także powiatu rypińskiego i Szkolnego Związku Sportowego Województwa Kujawsko-Pomorskiego. SP1 jako jedyna szkoła w regionie czterokrotnie z rzędu sięgnęła po złote medale, skutecznie broniąc tytułu mistrzowskiego w latach 2023, 2024 i 2025 – mówi trener Karolina Topolewska.

Szkołę reprezentowali: Wiktor Początenko, Aleksander Bedra, Maciej Zaręba, Mateusz Gadomski, Artur Grubalski, Igor Stański, Szymon Bejgrowicz. Trener Karolina Topolewska. – Gratulujemy zawodnikom – to dzięki Waszej pasji, determinacji i ciężkiej pracy możemy świętować te wyjątkowe sukcesy – dodaje opiekun młodych sportowców.

(ak)

fot. nadesłane

Sporty walki

Mocny start Oyama Team

17 maja br. 9-osobowa ekipa Klubu Sportowego Oyama Team wzięła udział w 26. Turnieju o Puchar Burmistrza Józefowa. Jest to jeden z większych turniejów karate kyokushin w Polsce.

W tegorocznej edycji na matach stanęło około 600 zawodników z 5 krajów. W tym bardzo mocno obsadzonym turnieju na najwyższym stopniu podium stanęła Laura Zalewska, która w finałowej walce pokonała swoją przeciwniczkę poprzez waza-ari. Dobrą walkę z byłym mistrzem Europy stoczył Yelyzar Kolomeichuk, niestety decyzją sędziów

musiał uznać wyższość swojego doświadczonego i utytułowanego przeciwnika. Przez waza-ari swoje pojedynki eliminacyjne przegrały również Maja Milarska i Maja Gołębiewska, w związku z czym nie weszły do strefy medalowej.

Maciej Milarski w półfinale przegrał przez waza-ari z późniejszym złotym medalistą i zajął trzecie miejsce. Na szczególną

pochwałę zasługują debutanci, którzy mimo stresu związanego z pierwszym udziałem w takiej imprezie zaprezentowali się bardzo dobrze.

Fabian Gosiewski wygrał swoją pierwszą walkę na turnieju, natomiast w kolejnej przegrał przez ippon i niestety tym samym nie wszedł do strefy medalowej. Nadia Brunkał przegrała przez ippon

swoją walkę o wejście do finału, ale wyszła do niej odważnie, pokazując ducha walki. Walki półfinałowe przegrały również Nikola Brunkał i Wiktoria Foss. Blisko wejścia do finału była szczególnie Nikola, która przegrała przez niejedno głośną decyzję sędziów. Nadia, Nikola i Wiktoria zajęły trzecie miejsca.

– Gratulujemy wszystkim

uczestnikom i życzymy kolejnych sukcesów na następnych turniejach, a te już niedługo. Zawodnicy przygotowują się do Mistrzostw Województwa Kujawsko-Pomorskiego, które odbędą się w czerwcu w Inowrocławiu – podaje Jarosław Milarski z Oyama Team.

(ak), fot. portal Okiem Sportowca